

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . . . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . . . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési felhívás.

F. évi április 1-étől a „Tiszántúl” politikai napilapra új előfizetést nyitunk.

A „Tiszántúl” zászlójára a katolikus szellem és irány jelzavai vannak felírva.

A „Tiszántúl” az egész országban a legolcsóbb politikai napilap.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt. —
Félévre . . . 3 > —
Negyedévre . . . 1 > 50 kr.
Egy hónapra . . . — 60 >

Helyben házhoz kézbesítve:

Egész évre . . . 8 frt. —
Félévre . . . 4 > —
Negyedévre . . . 2 > —
Egy hónapra . . . — 80 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt. —
Félévre . . . 5 > —
Negyedévre . . . 2 > 50 kr.
Egy hónapra . . . 1 > — >

Kérjük az előfizetéseket mielőbb eszközölni, hogy a lap pontos szétküldése körül zavar elő ne fordulhasson.

Vidéki előfizetések legcélszerűbben postán, utalványgyal eszközölhetők.

A kiadóhivatal.

Reakció.

Megszoktuk már, hogy midőn valaki a fennálló ugynevezett liberális uralomnak czirkulusait megközelíteni s érinteni, vagy épen háborgatni merészkedik, mindjárt kiáll az illetékes, helyesebben a legilletékelenebb sajtó, s az egész világot telelarmázza ráfogásokkal, gyanúsításokkal és rágalmozásokkal.

Legutóbb is így történt. A főrendiház buzgó és bátor ellenzéke, a kérdésben forgott liberális javaslatokat, a vallás szabad gyakorlatáról és a zsidók reczeziójáról, egyrészt derekasan megnyirbálta, másrészt teljesen elbuktatta. S mindjárt azt kiabálták oda át: ime a reakció! S persze ki is színezték: a középkori, a fekete, a sötét reakció!

Sajátságos, hogy a legjózanabb kon-

zervativizmust, de főképen a katolikus irányt és szellemet újabban, mindig csak a reakció révén emlegetik.

Tekintsünk hát szemébe ennek a vádnak. —

Valóban soha annyi fogalomzavar nem volt az emberek között, mint manapság, különösen a liberális politikusok és újságírók fejeiben van.

De hát voltaképen mi az a reakció?

Közönséges értelme szerint nem más, mint valamely igen erős okra s illetőleg nyomásra bekövetkezett visszahatás, világosabban mondva: ellenhatás.

Igaz, hogy ezen, de csak is ezen értelemben, az igen természetes reakciót képviseljük. Hát hiszen erős ok volt és van reá bőven. S a nyomás már elviselhetetlenné vált.

Azonban további, politikai értelme szerint a reakció, lényegében, mindig valamelyes odiózus, olyan törekvést jelent, mely bizonyos jog és szabadság csonkítására, vagy végképeni fönkretételére van irányozva.

S valljon egészséges észszel hogyan lehet reánk fogni? hogy bármiféle ilyes törekvést táplálnánk!

Saját jogunkat és szabadságunkat védelmezzük, ennyi az egész, a mit cselekszünk.

A józan, konzervatív belátással kívánjuk elhárítani azon imminens veszélyeket, melyekkel a meggondolatlan liberálisizmus divatos áramlata fenyeget.

A legideálisabb czélokért küzdünk, akkor, midőn ezeket a reális és önző érdek, mintegy a sárba tiporni erőlködik.

S küzdünk czéljainkért, azok ellen, kik egy kétségbeesett pillanatban, saját hatalmi állásukat, az ellenkező szempont-hoz kötötték!

S hát ez a reakció?!

Mindenesetre alaposabb és igazabb vád volna, ha mi azt állitanók, hogy a valódi reakció ott van a tulsó oldalon, a liberálisizmus mostani táborában.

Kétségtelen tény, hogy ott s illetőleg onnan, saját hazudott nevökkel homlok-egyenest ellentétben, már régóta minden jog és szabadság ellen törnek. S tény az is, hogy még talán formáit fenntartották, hanem a lényeg majdnem végképen konfiskálva van.

De a jelen alkalommal nem kívánunk az idevonatkozó, evidens dolgok fejtegetésébe bocsátkozni. E helyett visszatérünk arra a jelenségre, melyből ezuttal kiindultunk. S egy kihívó momentumot hangsúlyozunk.

A főrendiház ellenzékének győzelme után, a sajtó, közvetlen közelünkben arra fakadt, hogy azt az elemet, mely a hatalom érdekeinek útjában áll, ki kell dobni az alkatmány hajójából, s meg kell fosztani eddigi politikai beleszólási jogától!

Ime az igazi reakció — ez!

S igaz, hogy a legujabbkori, de egyuttal a legfeketébb, a legsötétebb reakció!!

—n.

Nyitrai mandátum.

Nyitrán nagyban készülnek az új választásra, Janics vármegyei főjegyző fog most megmérkőzni Zichyvel. De a győzelem minden reménye nélkül. Még szabadelvű körökben is általános a nézet, hogy Zichy — mit a lefolyt választás is igazol — biztos többséggel fog kikerülni. Ép ezért azt is bevallották, hogy tulajdonkép nem is illene most ellenjelöltet állítani. Csak aztán nehogy újból megkiséreljék valami ügyeskedéssel a választás tisztaságát befolyásolni.

Delegált bizottság a nyitrai vizsgálatra.

Budapestről, megbízható kézből vesszük azt az értesítést, hogy kormánykörökben felmerült az eszme, hogy a nyitrai választási művelet-nél történt választási visszaélések megvizsgálására Bihar megyei közigazgatási bizottsága küldessék ki, Bihar megye közigazgatási bizottsága kétségkívül elég illetékes lenne erre, amennyiben a rosszakarat sem foghatja rá, hogy része lenne a nyitrai visszaélésekben. De az indítványozót bizonyára az a meggyőződés vezette erre, hogy Tisza Kálmán vármegyeje — a kormány szájaize szerint fog

eljárni. Elfelejtették már — úgy látszik — azt, hogy ez a megye valamikor Beöthy Ödön vármegyéje volt. Maradt-e még benne valami Beöthy Ödön szelleméből? — ez alkalommal bajosan kerül eldöntés alá. A képviselőház elhatározta ugyan, hogy idegen bizottságot fog delegálni, de ez nem a biharmegyei, hanem valószínűleg a pestmegyei lesz.

Lapszemle.

Budapest, 1895. március 29.

A **Magyar Állam** Quia nunc cím alatt azt írja, hogy a Bánffy-kabinet elakadt egyházpolitikájával. Egyenesen véve, a dolgot — úgy mond — a kabinetnek buknia kellene, mert a kabinet ország-világ előtt azt jelentette ki, hogy a két javaslatához ragaszkodik. Ez pedig megbukott. Tessék tehát — így szól — jelentést tenni a királynak s csendes penzió örömeit kérni magának; a veszedelmes örökségeket képző javaslatokat pedig eltestálni utódainak bebalzsamolás végett.

A **Hazánk** a kormányt és a kormánypárti sajtót támadja meg azon hallatlan cynizmus miatt, hogy a nyitrai választás ügyében is az ellenzékét okolja.

Az **Egyetértés** »Humanizmus« cím alatt megdicséri a Magyarországon újabb időkben kifejlődött jótékonyági mozgalmakat. Azonban, mondja, a humanizmus igazán áldásos hatásai csak úgy érvényesülhetnek teljes nagyszerűségben, ha annak nyilvánulásai nem fűződnek csak országos katasztrófához és nem szorítkoznak egyedül a fővárosra. Országos katasztrófák nélkül is tengernyi hazánkban azoknak a szenvedőknek a száma, kik nyomorral küzdve tengetik boldogtalan napjaikat. Keresse föl a jótékony és emberszeretettel ezeknek a szerencsétleneknek hajlékat.

A **Pesti Napló** »Nemzetiségi vita« czimen a tegnapi parlamenti ülésről és Apponyi felszólalásáról cikkezik, melyek szerint Apponyi a nemzetiségeket közjogi testületnek el nem ismeri, ellenben a faji individualitást kész kimélni, mit azonban ő nem tart helyesnek, s czáfolni igyekszik.

A **Magyar Hirlap** a magyar parlamentben a legújabb időben lábrakapott azon visszaéléseket ostromozza, melyek szerint az ország komoly ügyeit maholnap alig lehet tárgyalni, mivel az ellenzék mindig holmi kicsinyes indokból sokszor napokig megakasztja a tárgyalásokat.

A **Nemzet** szintén a parlamenti botrányok ellen kel ki s figyelmezteti ezeket a botránykozatókat, hogy vigyázzanak, hogy a vita meg ne forduljon s esetleg ellenük ne irányuljon.

A **Magyarország** az angol felsőház reformja cím alatt azt írja, hogy a felsőház jogkörére vonatkozólag éppen most merülnek fel Angliában hangok, melyek azt a praktikus megoldást sürgetik, hogy a felsőház jogköre oly megszorítást nyerjen, hogy egy másodsorú visszavetett törvényjavaslat harmadszori visszaküldése esetén, többé ne lehessen a peereknek a javaslatot visszavetni, illetőleg az ipso jure törvényerőre emelkedjék.

A **Budapesti Hirlap** ügyes érvekkel és logikával czáfolja meg a kormánypárti lapok azon rágalmaikat, hogy a nyitrai képviselőválasztás folytán a képviselőházban felmerült heccz csak a klerikális párt botránykeresése lett volna a liberális elleni hadjáratban.

A **Pesti Hirlap** az ellenzékét támadja a nyitrai választások ügyében indított akciójáért, rendkívül elítéli a néppártot, mely minden bajokat előidézte s a többek között a következőket mondja róla: »A néppárt oly veszélyes mint a szociálizmus, a néppárt forradalmi párt, mely veszélybe sodorhatja a magyar állam fejlődését, azért épp oly jogosultak lennének ellene a kivételes rendszabályok, mint a szociálizmus ellen.

A **Nemzeti Ujság** a belügyminiszternek, a nyitrai választás ügyében tett nyilatkozatát tárgyalja, mely teljesen azonos hangú a nyitrai kormánypárt tegnapi megjelent nyilatkozatával a mennyiben mindkettő tele van elferdítésekkel és rosszhiszemű vádakkal és koholásokkal

A **Neues Pester Journal** Oroszországnak a balkán államokhoz való viszonyáról cikkezik.

A **Pester Lloyd** a nyitrai választás ügyében a kormány álláspontját helyesli és védelmezi az ellenzékkel szemben.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Március 29.

A tisztelt honatyáknak — úgy látszik — a megelőző izgalom: az appropriációs vita, a nyitrai választás a Tarnóczy-botrány teljesen kimerítette az érdeklődésüket.

A tárgyalás vontatottan folyik. Alig képes egyik-másik temperamentumosabb szónak va-

lami kis elevenséget belehozni. Szász Károly előadói »rebegése«, Pulszky Guszti monoton orr-hangja ismét elálmósítja a képviselő urakat.

Visontai, a »zsidó néppárt« építethonját akarja magáról letörölni és miután nem született mágnásnak, megelégszik azzal, hogy a képviselőházban veszi védelmében »a szegény üldözött zsidókat« Csáky-Pallavicini örgróf ellen.

Olay a balatonmenti vasutat akarja kicavarni a kormány kezéből, hogy ez kortes eszközzé ne váljék Kossuth Ferencz ellen a tapolezai kerületben.

Végül Szentés város kérvénye szőnyegre hozza a katonai kérdést és ezzel a vita élénkebbé válik.

Láng Lajos újra bele erőszakolja a vitába a szemináriumi nevelést, úgy tüntetvén fel azt általában, mint a hazafiatlanság meleg-ágyát.

Szavaira Apponyi Albert gr. válaszol.

Pulszky Guszti — noha senki sem támadta meg — váratlanul fölszólt; de csak azért, hogy közjogi tévedéseiről alkalmat adjon Ugronnak, hogy alaposan megrázza a közoktatásügyi volt államtitkár urat, kiről a közoktatásügyi szakférfiak azt mondják, hogy a katonai kérdésekben csodálatot, tájékozottságot árul el. Fejérváry arczáról pedig a Pulszky mai felszólalása alatt le lehetett olvasni, hogy alkalmilag nagyon meleg csodálója lehet a Pulszky ur tanügyi fölszóalásainak.

*

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Molnár Antal, Esterházy Kálmán gróf, Bartók Lajos.

A kormány részéről: Bánffy Dezső báró, Perczel Dezső.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése s az elnöki bejelentése után

Következik a napirend:

Az összeférhetlenségről szóló 1875. I. t. cz. 4. §-ának kiegészítéséről

szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A ház a törvényjavaslatot a ház harmadszori olvasásban elfogadta.

Következik a 19. sorjegyzékben foglalt kérvények tárgyalásának folytatása.

A magyar állam és nemzet ellenei izgatók megfélemezése tárgyában benyújtott kérvények tárgyalásánál felszólal

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Hibás rendelkezés.

(A »Tiszántul« eredeti tárczája.)

Írta: Kines István.

Óraszám kotorászhat valaki a mappán, míg olyan községre akad, mely híresség dolgában Marosháttal fölvegye. Miről? miről se volt híres ez a Maroshát? öreg gabilyát adna azt ugy hamarosan egy kupacba rakni. Hanem annyi csak mégis áll, hogy az a dolog nem éppen az utolsó nevezetességei közül való, hogy még olyan törvényt nem diktáltak a községházán, melyet nyomban az nap át nem hágtak volna.

A jó példával maga a képviselőtestület járt legelő.

Hiába foglalták írásba, hogy a község szegénysége miatt legföllebb csak egyszer mennek hetenként a korezmába. Betartották a szavukat de hát nem volt köszönet benne. Az igaz, csak egyszer ittak hetenként a falu kontójára, de az ilyen ivás vasárnaptól kezdve legalábbis szombat estéig tartott.

S így történt az mindenben.

Pedig hát Isten tudja lelküket, nem voltak épen jószándék híján. Olyan üdvös intézkedéseket és törvényeket diktáltak a község nagyobbn üdvösségére, hogy a vicszspán sirt örömeiben,

mikor elolvasta. De hát mihaszna! ha az az ember még nem született, ki azokat egyuttal meg is tartsa.

Csak egyszer kezdett Marosháton más szellő fujdogálni. Az öreg Pernye Bálint volt akkoriban a bíró. S ez az ember nem hiába volt olyan szörzszálhasogató mindenben, rendet akar csinálni a faluban is.

Édes szavakkal hozta az: tudomására mineneknek, kiket illet. Nem is volt kifogása ellene senkinek, hanem azért mégis valamennyi megcsóválta a fejét. Mert hát ösvényt csinálni, azt még igen, értik, hanem azt a törvényt valakivel meg is tartatni, ez hát sötét Afrika volt előttünk. Minden ember mellé állítsanak egy lovasrendőrt, még akkor is haszontalan minden jámbor szándék Marosháton.

Pedig Pernye Bálint komolyan vette a dolgot. Elsőben is a község békéjéről akart gondoskodni.

Mert hát tetszik tudni, Marosházán nemcsak korezma és bor volna, hanem hát részeges ember is vagyon meglehetősen számmal. S ezeknek a szolgabíró, meg a vármegye hiába magyarázza esztendőszám, hogy a korezmából esti kilenczkor illenek hazamenni. Ők a maguk szabadságát nem engedik békóba vezetni. Akkor oldaloznak haza, mikor ők akarnak. S hogy ők éjjel előtt még sehogysem akarnak, arról meg épen a korezmáros felelős: miért mér olyan álkozott lórét, hogy a tízedik liter is épen hogy no kicsit kedvre tudja hangolni az emberfiát.

A Maroshátiak pedig csak ilyenkor szélednek el. S hogy azután az ilyen botorkáló elszéledés dana nélkül meg nem esik, az már olyan bizonyos, minthogy az a dana ordításnak is beválik.

Pernye Bálint sokszor megbredett azokra az utca skandalumokra s azután akár három rózsafüzért is elmondhatott, mégsem tudott elaludni újra. Pedig az imádság kitűnő altatószer.

És bíró uram boszut esküdött azok ellen a lármázók, az éjjeli esendhaborítók ellen.

Kifüggesztette a háza homlokára a szolgabíró engedelméből a rendeletet, mely szóról-szóra így hangzik vala:

»A ki a korezmából hazamenet danolni, lármázni, vagy ordítani merészel, annak a büntetése háromnapos kóter és tíz pengő forint lészen ezüstben.«

Most tessék azután lármázni Marosháton!

Még a nappali láрма is halkabbra változott. Az este meg épen csönd és békességgel köszöntött be. Maga a Maros fojyó még az is nesztelenebbre változtatta esobogását, mintha csak ő is félt volna azoktól az alabárdos éjjeli öröktől, kik a bíró parancsából hivatta voltak minden a rendelettel való daczolást még csirájában elfojtani.

Meg is tették a kötelességeket.

Az éjjel olyan csendes volt, hogy meg lehetett volna hallani a toronyóra ketyegését is, ha ugyan került volna már Marosháton ilyen-

Visontai Soma: A nemzetiségi politikában kifejezést kell nyerni az állam erejének is; de ez erő alatt ő nem azt az erőt érti, amely akár a csendőrségben, akár a Pázmány Dénes által kontemplált állami rendőrségben megnyilatkozik.

A nemzet erejének annál inkább kifejezést kell nyernie, mert Bá nffy Dezső báró miniszterelnök bemutatkozása alkalmával tetszetős formában bár, de oly elveket támogatott, melyek nem a nemzet erején, de erőszakosságán alapszanak.

A miniszterelnök ugyanis azt mondta, hogy a nemzetiségi törvényeket végre fogja hajtani addig a határig, a meddig azt a nemzeti állam érdekei megengedik.

Hazafias szempontból szívesen magáévá tenné a felfogást; de még e szempontból tekintve is, nem hajlandó oly veszedelmes fejtvert adni az időleges kormányelnökök kezébe, hogy a maguk szubjektív felfogása szerint határozzák el, hogy bizonyos törvényt mely határig hajtának végre.

Vagy jó a nemzetiségi törvény, vagy nem jó. Ha jó, végre kell hajtani, ha nem jó, akkor el kell törülni. (Helyeslés a baloldalon.)

A nemzeti szellemet nemcsak az iskolákban, a kulturális intézetekben kell bevinni, hanem be kell azt vinni a gazdasági és kereskedelmi intézetekbe.

Mindenekelőtt arra kell törekednünk, hogy a főváros teljesen magyar legyen; magyar legyen minden intézményében s az legyen az országnak a mi fővárosunk is, ami Páris Franciaországnak, ami London Angolországnak.

Erősen kikel Csáky-Pallavicini Zsigmond örgróf főrendiházi nyilatkozata ellen, a melylyel a zsidóságot a legzudarabb sértésekkel illette . . .

Szilágyi Dezső elnök: Figyelmeztetem a szónokot, hogy a házban a főrendiházban tett nyilatkozatok diskussió tárgyává nem tehetők.

Visontai Soma: Tisztelettel fogadja az elnök megintését, de lehetetlen, hogy megjegyzéseket ne tegyen oly beszédre mely a zsidóságnak még a hazafiságát is megtámadja.

Elismeri, hogy vannak a zsidóságnak hibái, minők a hatalommal való czimboraság, a tulajdonságos kapitalisztikus törekvésnek, ezek ellen a küzdelem jogos, de a zsidók hazafiságát kétségbe vonni nem lehet.

Elfogadja a bizottság javaslatát.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök csak röviden óhajt szólni. A kormány főfigyelmet fordít a nemzetiségi politikára s maga is óhajtja hogy a nemzetiségi kérdések megoldassanak s megoldassanak pedig a nemzetiségi állam eszméjének legesekélyebb megsértése nélkül. Kilátásba helyezi, hogy esetleg törvényjavaslat ut-

ján fog a kormány a nemzetiségi bajokon segíteni.

Kéri a házat járuljon hozzá a kérvényi bizottság javaslatához.

A ház a bizottság javaslatát, hogy a kérvények figyelembevétel céljából kiadassanak az összminiszteriumnak. — elfogadta.

Következik a 20-ik sorjegyzék tárgyalása.

Az 1—63 sz. alatt igtatott kérvények a kérvények bizottság javaslatai szerint intézettek el.

Zalavármegye kérvénye tárgyalásánál, melyben a Balaton mellett állami vasutat kér a megye, — felszólal

Olay Lajos: Ugy találja, hogy e vasut engedélyezésének ügye a legszorosabb kapcsolatban van Kossuth Ferenc képviselőjelöltségével . . . A kormány Bécsből táplálkozik . . . (Nagy zaj. Elnök csemet.)

Elnök: Figyelmezteti a szónokot, hogy maradjon a tárgynál.

Olay Lajos: Ez legszorosabban összefügg a tárggyal. A kormány jelöltet állított Kossuth Ferenc ellen s ennek a vasutnak a meg vagy meg nem adása hatalmas korteseszköz lesz a kormánypart kezében . . .

Elnök: Ismételtlen figyelmezteti a szónokot, hogy maradjon a tárgynál, ellenszemből a szót megvonja tőle. (Nagy zaj.)

Olay Lajos: Indítványozza, utasítsák a kormány, hogy a Balaton melletti vasut kiépítésére haladéktalanul törvényjavaslatot terjesszen be. (Nagy zaj.)

Perczel Dezső visszautasítja Olay Lajos gyanúsítását. Jelöltet állítani mindenkinek lehet; senkitől e jogot megtagadni nem lehet.

A ház többsége a hat. javaslat elvetésével hozzájárul a kérvényi bizottság javaslatához.

Nógrád vármegye kérvénye tárgyalásánál (a magyar nyelv népiskolai tanítása tárgyában)

Ugron Gábor a magyar nyelv intenzívebb tanítását sürgeti főleg a nemzetiségi vidékeken. Kérdi a kultuszminisztert, igaz-e az, hogy a költségvetésben a népnevelési czélokra megszavazott összeg már elfogyott? Ez esetben kötelessége a kultuszminiszter újabb költségért fordulni a házhoz, mert a népnevelés ügyét kellő eszközök hiányában előmozdítani nem lehet.

Szentes város kérvénye tárgyalásánál (egy magyar nyelvű katonai akadémiának Budapesten leendő felállítása tárgyában.)

Balogh János melegen pártolja a kérvényt. Az, hogy a magyar nemzetnek még most sincs magyar nyelvű katonai akadémiája, az csak a nemzet negligációjára mutat.

Határozati javaslatot nyújt be. Mondja ki a ház, hogy egy magyar nyelvű tisztképző akadémia fellállítását szükségesnek tartja s ut-

sitja a kormányt, hogy erre nézve terjesszen be törvényjavaslatot. (Helyeslés a baloldalon.)

Hornyánszky Nándor polemizál a kérvényi bizottság előadóival s azt bizonyítja, hogy az országnak a törvények értelmében is joga van egy ilyen magyar nyelvű tisztképző akadémiához. Felszólalásának egyedüli oka az, hogy tiltakozzék az ellen, hogy az előadó szék-ből olyan elveket hangoztassanak, melyek közjogunkkal ellentétben állanak. Elfogadja Balogh János hat. javaslatát.

Láng Lajos röviden reflektál Apponyi Albert gróf tegnapi felszólalására. Beszéde oda-konkludál, hogy Apponyi őt nem értette meg, vagy félremagyarázta intencióját.

Apponyi Albert gróf: Láng Lajos azt mondja, hogy ő sohasem követelte a nemzeti nevelést a szemináriumokban. Elismeri, hogy programmszerűleg ezt sohasem hangoztatta és pedig nem hangoztatta azért, mert mint közbeszólásban is megjegyezte: az magától értődik, hogy a szemináriumi nevelés nemzetellenes ne legyen. (Zajos helyeslés.) Hanem a szeminárium és a katonai nevelés között nagy a különbség. A szemináriumok a felekezethez, míg a katonai iskolák s intézetek az államé. Kell tehát, hogy az állam intézményeiben a nemzeti szellem az őt megillető helyet elfoglalja. (Zajos helyeslés.)

Nem akar most e kérdéssel bővebben foglalkozni, de már most is megjegyzi, hogy a nemzeti szellem a katonai intézetekben oly fényesen érvényesül, hogy az ott tanúsított közjog például nem egyéb, mint a közjog parodiája. (Zajos helyeslés.)

Hozzájárul Balogh János határozati javaslatához.

Pulszky Ágost: A katonai akadémiák feladata az, hogy növendékeiben, legyenek azok magyarok vagy németek, az együttes, közös érzést ápolják a monarchia védelmére és javára. E közös, együttes érzést megbontani, veszedelmesnek tartja. Nem fogadhatja el Balogh János hat. javaslatát, hanem hozzájárul a kérvényi bizottság javaslatához.

Ugron Gábor: Tiltakozik Pulszky azon kifejezése ellen: a monarchia tulsó és innenső fele. (Nagy zaj.) Mi nem vagyunk félmonarchia! Ha ilyen egy magyar közoktatásügygyel foglalkozó férfi mond: az botrány!

Karcolatok.

Magyarország közéletében föllépett egy vadonatúj fényező. »Lap«-társunk a »Nagyváradi« elnevezte »zsidó önértetnek«. Hát hiszen — ha az egész zsidóság — csupa önértetből állana? — bizony az nem volna rossz! —

Csak hogy az alabárdos őt másképpen értette a dolgot. Ki is magyarázta nyomban:

— Rosszul van az bizony megcsinálva. Jobban csak nem ordít senki a községben, mint az a bizonyos Csupasz Gergő s kérem szeretettel, még azt sem lehetett arretányi.

— De miért nem lehetett?

— Hát izé, mert bíró uram rendelete, csak arra szól, hogy a ki korcsmából hazamenet lármáz, danol, azt kell büntetni és a Csupasz Gergő még nem megy haza, az még most a faluvégi korcsmába megy mulatni. Annak okáért nem lehetett megtiltani neki az ordítást.

Pernye Bálint körül forgott a világ erre a magyarázatra. Szeretett volna káromkodni, de nem tette. Szó nélkül származott vissza a házába.

Másnap letépték a rendeletet. Másikat vertek föl helyébe s a másikkban az állott:

»A ki éjjel danolni, lázmázni, vagy ordítani mer a faluban, annak a büntetése három-napi kóter és tíz pengő lészen ezüstben, akár megy haza, akár nem.

Hogy azután ennek a második tilalomnak több fogantja volt-e mint az elsőnek, arról csak akkor számolok be, ha előbb Marosháton utána nézek.

nek a csináltatására. Pernye Bálint summa summárum nyugodtan hunyhatta le fáradt piláit. Édesen aludt. Még álmódott is. Avval vesződött mindig, hogy hát lám, csak akarni kell, hát megy is a dolog.

Hanem egyszer csak fölrezen. Hallja! mi ez?

Ordítás hallatszik. Pedig hát az éjszakának jól a dereka felé jár már az idő. Rettentő öblös hangú gazember köszörüli azt az átkozott torkát valami duhaj nótán. Tíz ember is esüffá tenne az ordításával. Nem lehet más mint Csupasz Gergő, arról beszélik, hogy bosnyákországi háboruban ha Biácsnál elkiáltotta magát, hát meghallották Szerajevóban.

Ha így kiáltott, ekkorát ordított, mint most künn az éjszakában, akkor biz' esüffá csudálni-való sincsen benne.

Hanem megállj gazember! — gondolta Pernye Bálint — ha soha meg nem keserülted, most hát megemlegeted a torkod tehetségét.

Csak azt leste, mikor rontanak egyszer rá az ő alabárdosai. Soká már tarthat.

És azok rá is rontottak. A dana elhangzott az éjszakában. Bizonyosan most magyarázzák az akasztófának a bíró rendeletét, no és annak fognia kell.

Pedig hát bíró uram rettentően csalódott. Alig fordult a másik oldalára, alig hunyta le megint a szemét, lám az a Gergő meg új

rágyújt a maga halottébredtő nótájára, hogy az istennyila futna rajta hat helyen is keresztül.

Pernye Bálint kiugrott az ágyából. Láta már más nincs, magának kell más rendet csinálnia. Dühösen kapta magára ruháját s rontott ki az utcára. Isten őrizte csak, hogy bele nem futott az őrek alabárdjába. Azok épen az ő hátába fordultak.

— Akasztófák, hát miért fizettek én beneteket? — mordult rájuk magánkívül.

Azok meghökkenek. Egy mégis bátorságot vett magának s azt felelte:

— Hogy a község rendeletének fogantosságát szerezzünk.

— No és szerettek neki?

— Igenis, hogy szerzünk.

— Hát akkor mért nem fogják el azt az ordító gazembert?

— Miért? hát azért, mert az a Csupasz Gergő nem vét a rendelet ellen, — felelte az előbbi őt nagy nyugalommal.

— Nem vét?! — kiáltotta el magát Pernye Bálint dühtől reszkető hangon.

— Igenis nem, — volt újból a nyugodt válasz — mert hát tetszik tudni az a rendelet rossz.

Bíró uramat a guta kerülgette. Rossz az ő rendelete! Hát'szen persze, hogy nem tetszik a maroshátiaknak. Ha azt hagyná meg nekik, hogy csak ordítsanak, akkor hiszen szent hogy jobb volna mindjárt.

Világos dolog, hogy a fellépett zsidó-önérzet — mindjárt abban — »kulminált«, — hogy a »Lipótváros« nem vonult fel az »Operai vásárra!«

Melyik fél volt a »nyertes«, és melyik a »vesztes?« — valljon a mágnások-e, azért, mert a zsidók nem voltak ott? — vagy pedig a zsidók, azért, mert a mágnásoknál — ezuttal — nem lehettek ott? —

De képzelem, mennyi apróbb, nagyobb »házi csetepaté« történhetett e miatt — persze csakis a — Lipótvárosban! — —

Különbem én sohasem »inklináltam« az »antiszemitizmushoz«, ime a legjobb szívvel most is adok egy »böles« tanácsot a — zsidóknak: hagyjanak fel a megkezdett nagy önérzettel, mert hát — igen könnyen felkelhetik azzal a — keresztény önérzetet, s akkor aztán: sem közügy — sem bérlet — sem váltó — sem pedig egy — »ujabb« — Lipótváros!! — — —

*

Valóban furesa, hogy a »legszemszedet-tebb« liberális sajtó, igen természetesen a »Szabadság« is, mennyire haragszik arra a — hat »főrendre«, kik a »zsidó-reczepeziót« megbuktatták. —

Legyenek igazságosak, uraim! s ne haragudjanak »csak« arra a hatra — hanem legalább is »valamennyire«, akiknek abban a dologban »ugyanolyan« részük volt. — —

*

Továbbá meg ne hamisítsuk a »történetet.« — Lám a »Szabadság« még azt is ki meri írni, hogy »legelső« volt, a ki a »Tarnóczyadák« elítélte.

Hát mi bizony ezt kénytelenek vagyunk oda módosítani, hogy épen ellenkezőleg — meglehetősen az »utólján« jártak ebben az ügyben, —

De ez először is legkevesebbet sem vonhat le az ő »érdemökből«, s másodszor igen természetes is volt.

A kormánynak kétségbevonhatatlan »joga« van »előbb« beszélni.

S a hivatalos lapoknak — csak »azután« »illik« és »szabad!« — — —

* *

De már csak »elolvasom« a mai — vezércikkünket, — gondoltam magamban és »lopva« meg is cselekedtem. —

Szegény vezércikkiró! hogyan »izzad« abban, hogy kisüsse: valljon hol van az »igazi reakció?!« — —

Megmondtam volna én, a nélkül, hogy ugy beleizzadtam volna:

— Az igazi »reakció« — ott van a »legliberálisabb« — »redakciókban!!« — — —

Cerberus.

Tornaverseny — városliget.

Igazán szeretjük a fontoskodást.

No mert Budapesten a kiállításokra a városliget a legalkalmasabb, hát Nagyváradon e célra a Rhédey-kertet tartják a legalkalmasabbnak.

Miért? Mert a peczepatáknak, a lovassági laktanyának, a járványkórháznak és bizonyos magánüzleteknek szomszédságában van, pedig ezek nem alkalmasak arra, hogy az intelligens közönséget a Rhédey-kertbe vonzzák.

Jó lesz már rámutatni arra a közveszélyre, ami a Rhédey-kertet annyi idő óta használhatatlanná teszi.

A Rhédey-kerthez vezető utak rendszeresen ki vannak építve, a városi pénztár évenként 2000 frttal segízezi ezt a helyiséget és ide s tova tíz év alatt 20,000 frtot költött a közpénztár reá és még sem alakul át nyári mulató helylyé.

A már évek óta tartó kísérletezés legáltalmasabbikához, a Rhédey-kert kibővítéséhez s a tornaverseny megtartásához jutottunk.

A lövészegylet egyes kiváló tagjai kitarot

kuzgalommal törekeshnek arra, hogy a Rhédey-kertet ezen nyomott helyzetéből kiszabadítsák. Minő sikerrel? Ez a jövő titka.

Annyi bizonyos, hogy ismét a közpénztár felé fordul a figyelem, ennek kell adakoznia a kísérletezéshez.

Ezzel szemben áll a várad-olaszii füzes átalakítása.

Nagyvárad város közönsége egykor, gr. Csáky Albin minisztersége idejében, felbuzdulva egy nemes czélon, a v. olaszii füzest felajánlotta gyermekjátzó helynek

A Körös és a hegyek közelsége tiszta és üde levegőt biztosít számára.

De elhanyaglik mindez ama közönyön, amivel iránta viseltetünk. Az itteni sétát szeretjük, tele tüdővel szívjuk be a levegőt, gyönyörködünk a vízfolyásán éz árnyékot keresünk a hő nap ellen.

Hanem a hozzá vezető utat egyáltalában gondozás nélkül hagyjuk.

Nagyvárad város hatósága évenként áldozni szokott 200 frtot.

Azonban a homok és kavicsbordó szekeket ide bocsátja, ezek járják keresztül-kasul. A szemét, a trágya halomra nő.

És mégis a nyári csolnakázás, a téli koresolyázás meglehetősen közönséget gyűjt ide azok közül, akik csolnakázni és koresolyázni szeretnek.

Elvárhattuk volna a városi hatóságtól, hogy a hozzáférhetést könnyűvé teszi.

Igaz, elismerjük, hogy a Schlauch-liget, ő eminenciájára szivességéből sétálóhelylyé vált és bizony nyáron a Rhédey-kerthez közel lakó újvárosiak is felkeresik.

Ennél azonban sokkal nagyobb kiterjedésű a v.-olaszii füzes, melyet, fontoskodásból, városligetnek is neveznek.

A városi hatóságnak nagyon kevés gondoskodása kellene ahoz, hogy ezen felajánlott gyermekjátzó hely kiemelkedjék az eliszaposodáskól és a város lakosainak kedrezen mulatóhelye legyen.

Ma ott állunk, hogy aki a tavaszon megakarja látogatni, a már olyan gyakran kísérletezés alá vett repülőgéppel tanuljon szállani; mert ha a Körös nagy, az elhanyagolt gátat meghágja a víz, Nagykut-utca, Pál-utca és Borond-utca felől a bejutás egyenlő a nagyobb szerű nyaktörő mutatvánnyal vagy pocsolába fulással.

Nohát ide tornaversenyt hozni nem lehet, mivel ahoz csak egynegyed résznyi összeg kellene, mint a Rhédey-kert segízezéséhez.

De hát mit tegyünk mi szegény nagyváradiai, kiknek szerfölött mély meghajlással kell megköszönnünk még azt is, hogyha valaki gondoskodik jól-rosszul rólunk.

Felteszem sokakról azt, hogy itt ismét a Rhédey-kert-városliget fele ellenséges állásfoglalást keresnek, holott nem kívánunk egyebet, csakhogy Olaszinak is legyen már a hegyek aljában ilyen sétahelye, no meg gyermekjátzó-helye.

László Balázs.

N A P T Á R.

— Március 30. —

Szombat, Róm. kath. Koirin vt. Prot. Körény. Gör. kel. márcz. 18. Czirill pk. Izr. Nisau 5. S. Wajikra. Nap két 5 óra 29 p., nyug. 6 óra 9 perc. Hold kelte 6 óra 45 p. nyug. 11 óra 55 p.

Márcz. 29. 30. Fősorozás Nagyváradon.

30. A lövész-egylet választmányi ülése.

30. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet választmányi ülése.

31. Biharmegyei és nagyváradai népnevelési egylet közgyűlése.

Ápril 2. Folytatólagos sorozás Nagyváradon.

5. Katonai lóvászár Nagyváradon.

7. A kerületi betegsegélyző egylet ülése.

16. Zárhatáridő a László malom új részvényeinek jegyzésére.

28. A nagyváradai hegyközség megalakítása.

28. A nagyváradai szőlőbirtokosok közgyűlése.

Jun. 4. Középiskolai tanulók kerületi tornaversenye Nagyváradon.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,

Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,

Sonnenfeld Adolf papírkereskedésében Fő-utca,

Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,

Kutasi D. papírkereskedésében Uri-utca,

Pauker Dániel papírkereskedésében Kis-piacz,

Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,

Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* A róm. kath. tanítóképezde új otthona.

A helybeli róm. kath. tanítóképezde eddigi helyiségei szűkeknek és alkalmatlanoknak bizonyultak, s egy modern képezde czéljainak sem igen felelnek meg. Ezért Schlauch Lőrincz bibornok megvette a Kis-Kut-utczán lévő Zilahy-féle házat 18,000 frtért, melyet teljesen átfog alakítani, hogy méltó otthona legyen e rendkívül nagyfontosságú közintézetnek. A tanítóképezde már folyó évi május hó elején átköltözködik az új lakásba.

* Egy szép ördög rémtette. Luganóból jelenti, hogy a szomszédos Viggero-völgyben iszonyatos rémtettet fedeztek föl. Egy ticioni fiatal asszony, ki a nyáron szépségdíjat nyert, két héttel ezelőtt az urát álmában meglepte, kalapácsal szétörte a koponyáját, s a holttestét elégette. Azután megkötözte négy kis gyermekét, betömte a szájukat, hogy ne kiált-hassanak, s bedobta őket egy esővízzel teli nagy hordóba, melynek tetejét beszögezte. Most érték rajta a minden emberi érzésből kivetközött asszonyt, amint a négy kis holttestet el akarta ásni. Kérdőre vonták, s ő mindent megvallott. Szörnyű tettét azért követte el, hogy elvétethesse magát az ura testvérbátyjával. Emez, akit bűnrészességgel gyanusítanak, megszökött.

* Gátszakadás. A Körös áradata nagy munkát adott az ármentesítő társulat mérnökeinek. Mint a tegnapi nap folyamán értesültünk a szeghalmi határban gátszakadás történt és az áradat előntötte a szántóföldeket. A 34 méter hosszú nyílás betömésén mintegy 1500 munkás dolgozik éjjel-nappal. Pekanovits Imre igazgató-főmérnök és a rendelkezése alá tartozó mérnökök vezetik a munkálatot, melynél a hatósági közegek is jelen vannak. Ha rohamos apadás áll be, a veszély rövid idő alatt el lesz hártva.

* Oroszosítják az oláhokat. A besszarábiai tanfelügyelők — mint Odesszából telegrafálják, — bizalmas körlevelet kaptak a közoktatásügyi minisztertől, amelyben figyelmezteti őket, hogy az orosz nyelv tanítása különösen azokon a vidékeken, hol az oláhok vannak túlsúlyban, nem felel meg a várakozásnak. A miniszter föl hívja a tanfelügyelőket, hassanak oda, hogy a tanítók nagyobb buzgalommal tanítsanak oroszul.

* A biharmegyei jegyzők nyugdíjszabályzata. Tegnap érkezett le az alispáni hivatalhoz a belügyminiszternek a biharmegyei jegyzők nyugdíjszabályzatának módosítására vonatkozó leirata. A belügyminiszter jóváhagyta a módosításokat, azon kikötéssel azonban, hogy a 4-ik §-ban tévesen idézett 16. és 17. §§-ok helyett 14. §-t illetőleg 15. §. 2-ik bekezdésében foglalt ama mondat: »sürgős esetekben a választmány nevében az elnök intézkedik« — tör-lendő, — mert az elnöknek ily általános fel-

hatalmazást nem adhat. Végül Torda Ferencz, Herczeg János, Varga Lajos és Czirják Károly községi jegyzőknek idevonatkozó felebbezését, mint figyelembe nem vehetőt egyszerűen elutasította.

* **Kirabolt templomok.** Debreczenből írják, hogy ott mindanegy debreczeni református templomba betörték s feltörték és kirabolták a perselyeket. Mindanegy templomba az ablakon át mentek be a tolvajok. Az ispotály-templomban egyikük meg is vérezte magát, mert az ablak üvegén véryomok látszanak. A Kossuth-utczában bepíszkították a szószéket, a nagytemplomban pusztították. A kistemplom ablakán kövekkel verték be a rácsot, hogy bejuthassanak. A perselyekben kevés pénzt találtak. A gyalázatos munka nagyon kevés eredménnyel járt.

* **Bűn áldozata a hullámokban.** Nem első eset, nem is az utolsó, hogy az istentelen nők életét veszik annak az ártatlan, bűnben született kis siró apróságnak, aki akaratlanul öröm helyett szégyent és gyalázatot hoz magával az anyának. Tegnap reggel kilencz óra tájban a Füzesen Szolga József és Kiss József szekeresek kavicsot szedtek a Körös medréből. Munkálkodás közben feltűnt nekik, hogy a Körös szennyes hullámai közt uszik egy csecsemőhöz hasonló alak. Halásztak utána és sikerült kifogniok egy kis leánykát, akit meztelenül dobott be a vízbe bűnös, az árhoz hasonló szennyes lelkű anyja. Ahullán észre lehetett venni, hogy bába intervenciója nélkül hozta a golya; titokban, hogy pár percnyi lélegzés után számoljon be az étellel. A »Tiszavirág« életű csecsemőt Mandel Ferencz rendőrbiztos beszállította a bonczházba és a rendőrkapitányi hivatal jelentést tett az esetről az ügyészségnek. Folyó, folyó, szenyen Körös, mondd meg, ki volt az a nálad szenyesebb asszony?...

* **Végzetes tévedés.** Rétfalu községét pár nap óta egy megdöbbentő gyilkosság tartja izgalomban. A véres tett annál borzasztóbb, mert tévedésből esett áldozatul egy fiatal ember. Horn Károly és Ede, egy rétfalusi kereskedő fiai, tánczestélyre akartak menni, a mikor egy utczában öt parasztleány rohanta meg őket, s a támadók közül Kovács János 15 éves suhancz Horn Károlyt úgy szíven szurta, hogy azonnal meghalt. Kovács saját vallomása szerint, a szerencsétlen fiatal embert egyik vetélytársának gondolta. Erre a vetélytársra lestek, a mikor a két fiatal ember előttük elhaladt s tévedésből támadták meg őket. Kovács csak a tett elkövetése után vette észre végzetes tévedését, s azonnal menekült társaival együtt. A rendőrségnek azonban sikerült elfogni őket.

* **Az új „László-malom“ részvényeinek jegyzése.** Örömmel konstatáljuk, hogy a megalakuló új »László-malom« részvényeinek jegyzésére szorgalmasan folynak az aláírások. Eddig a következő nagyobb jegyzések történtek: Br. Königswarter Hermann 300 db, gróf Zichy Ferencz 400 db, négy helybeli pénzintézet 50—50 db stb., melyeknek összege 80,000 frtra rug s így valószínű, hogy az a 200,000 frt, amennyire számítottak, Nagyváradon jegyezve lesz, és rövid idő alatt össze fog jönni. Miután a hátralévő 300,000 frt jegyzésére biztos ígéretek vannak s részben már az ígéretek be is váltották, a László-malom valószínűleg feltámad hamvaiból.

* **Előleg az állami anyakönyvvezetésre.** Egy iczipiczi nem reczipiált polgártárs látott napvilágot Szegeden. A szülei nem engedték meg, hogy az új honpolgár a ritus szerint fölavattassék. — A rabbi e miatt nem akarta el-anyakönyvelni az újszülöttet. A belügyminiszter leiratára azonban Pálffy Ferencz polgármester az utólagos anyakönyvelést elrendelte. A rabbi ennek a fölhívásnak sem tett eleget. Jelentésének végén a főrabbi a következő érdekes kérést intézi a polgármesterhez: »Végül nem habozom azonban nagyságodat a mai politikai

szabadelvű irány őszinte hívet megkérni, hogy tekintve a jelzett eset anyakönyvvezetésében reám nézve rejlő lelkiismereti kényszer, az egész ügyet szeptember elsejéig függőben tartani méltóztatnék, a mikor a polgári anyakönyvek megnyilván, az állam érdekeinek a fennforgó esetre nézve is eleget tehet a polgári anyakönyvvezetés.« Szegeden hát volna már egy »előleg« a fenyegető polgári matrikulákra.

* **Felebbezés a VIII. gyógyszer-tár ügyében.** A helybeli gyógyszer-tár tulajdonosok tegnap felebbezést adtak be a törvényhatósági bizottságnak azon egyhangulag hozott határozata ellen, melyben a nyolczadik gyógyszer-tár felállítását véleményezi a miniszternek. Felebbezőket egyrészt azon nemes intenció vezeti, hogy az új gyógyszer-tár tulajdonosa nem fog megélni, e mellett, de csak mellesleg beösmérik, hogy saját érdekeiket is védik. A felebbezésnek nincs egyetlen egy elfogadható indoka, mert az előző kérvények visszautasításának valódi alapját az képezte, hogy az új gyógyszer-tár felállítását folyamodók Szent János-utczának azon részére kérték, a hol Apáczá-utca beletorkollik, igazolja ezt azon körülmény, hogy a közegészségügyi bizottság már az alkalommal is Nagyvándor-utczára a gyógyszer-tár felállítását kívánatosnak mondta ki, már pedig felebbezők az említett elutasításra támaszkodnak leginkább felebbezésükben. A gyógyszer-tár felállításának kérdését a közgyűlés — felebbezők szerint — nem tisztán közegészségügyi szempontból bírálta el, hanem személyi kérdést is vegyített bele, mert személyt is ajánlott, holott ez tisztán a belügyminiszter jogát képezi — természetesen csak az utolsó gyógyszer-tár felállítása óta! — Példálózasképpen felhozzák még azt is, hogy mit szólna hozzá a főispán, ha a főmérnök, főszámvevő stb. kinevezésekor a törvényhatóság óhaját fejezné ki a kinevezendő személye iránt? Hát bizony a törvény e tekintetben a törvényhatóság első tisztségviselőjét meghallgatni rendeli, épen úgy mint a törvényhatóságokat és községeket — mely két fogalom itt össze esik — a gyógyszer-tárak felállítása és személyes jogának kinek leendő adományozása iránt. — Egyébként majd meglátjuk, mit mond a miniszter.

* **Megyilkolt prépost.** Dr. Luigi Azzitoni prépostot a ki több nappal ezelőtt eltűnt, mint Vercelliből írják, tegnap az országuton halva találták. Az orvosok konstatálták, hogy hosszabb ellentállás után több törzsürással megölték.

* **Egy baptista a polgármesternél.** Sal Ferencz polgármesterhez tegnap egy érdekes ember kopogtatott be. Jámboran állott meg a kir. tanácsos előtt és röviden jelentette neki, hogy ő bizony azért jött, mert szíve választottjával polgári házasságot akar kötni. A jó szívű polgármester ajkán egy jóízű mosoly vonult végig és tudára adta a jövevényeknek, hogy még most nem lehet a törvényt végrehajtani. Megkérdezte azután, hogy milyen vallásu. A vőlegény-jelölt büszkén önérettel jelentette ki, hogy ő voltaképen református, de egy idő óta igaz hívő baptista. A polgárnagy azt tanácsolta neki, hogy menjen a református paphoz; majd megesketi az őket annak rendje és módja szerint. A baptista megcsóválta a fejét és megköszönte a jó tanácsot eképen: »Nem kell nekem a református pap ingyen sem, hát akkor miért fizessenek neki?

* **Gróf Buttler-féle alapítványi helyek.** A honvédelmi miniszter a Ludovika-abademiában az 1895—96. tanévre megürülő két, gróf Buttler-féle alapítványi helyekre a vonatkozó fölvételi feltételeket megküldte az alispánnak. A pályázati feltételek Lápossy Lajos közig. iktatónál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

* **Munkakeresők utolsó útja.** Tragikus véget ért Tihany mellett két munkás. Munka nélküliek egész tömege indult Balatonfüredről aratást vállalni. Utjuk a Balaton jegén vitte őket. Már meg is kötötték a munkaszerződést s hazaindultak. Tihany alatt a jég éppen akkor repedt ketté, a mikor a munkakeresők karaván odaért. Két munkásembert azonnal elnyeltek a

habok és a többi kénytelen volt tétlenül nézni a katasztrófát. Nagy kerülővel jutottak haza, két társuk híjján, akik a jég alatt szövik talán tovább békés álmaikat alföldi kalásztengerről, kenyeretadó munkáról s két kicsiny családi körről, amely most kenyérkereső nélkül várja a kitavaszkodást.

* **Az ellopott szent kép.** Megemlékeztünk arról, hogy Fanoban a katolikus templomból ellopták a főoltár fölött levő értékes szent képet. Feno város tanácsa 3000 lira díjat tűzött ki annak a részére, aki a képet megtalálja és visszahozza. Mint olasz lapok írják, a képet megtalálták. A tolvaj egy pinczébe rejtette el a drága festményt, amely jelentékenyen meg is sérült.

* **A sétahangverseny.** Vasárnap délután a szokott időben és helyen háziezredünk ismét hangversenyt rendez, melynek műsorát a következőkben közöljük: 1.) Goldmark: »Tavaszkor«, nyitány. 2.) Ziehrer: »Club-szemle«, keringő. 3.) Wilhelmj: »Parsifal«, hegedű solo (parafrazis) zenekar kísérettel. 4.) Bach: »Technikus-ideálok«, francia polka. 5.) Komzák: OBécsi séták, egyveleg. 6.) Bach: »Lépésről-lépésre«, induló. Azt hisszük, felesleges a műsor után ajánló sorokat írni, a közönség anélkül is igekezni fog helyrehozni azt a hibát, melyet az utóbbi két hangverseny alkalmával távolmaradása által elkövetett.

* **Szerencsétlenül járt bányászok.** Selmezbányáról írják, hogy borzasztó módon pusztult el ott márczius 26-án, hat bányász. A hat ember az aknában fel- és alajáró csészén akart lebocsátkozni. A szolgálatot végző gépész a helyett, hogy a csészét lebocsátotta volna az akna szájától, ellenkező irányban vezette a gépet. A csészét tartó kampó villámgyorsan ért a csigához és ott rögtön elszakadt. A csésze a hat emberrel együtt a háromszáz méter mélységű aknába zuhant, hol a szerencsétlenek irtóztató módon összezuzódtak. A szerencsétlenségnek főképpen az volt az oka, hogy Németi gépőr már több nap óta virraszt a halállal küzdő felesége ágya mellett s ez annyira kimerítette, hogy nem tudott ép érzékkel figyelni arra, a mit tesz. A szerencsétlenség után a gépőr elmenekült, de elfogták. A szerencsétlenül járt emberek között három családos volt.

* **Billiárdesináló, aki zónázik.** Mayer Antal nem bánta volna, ha két vonat karambolt csinált volna tegnap a nagyváradi pályaudvaron, mert akkor talán ő nem került volna a kapitányi hivatalhoz. Hogy miért került oda? Mert a szó teljes értelmében zónázott. B.-Csabától Nagyváradig mindig szomszédos forgalmi jegyeket váltott, hogy az uti költség kevesebb legyen. Sikerült neki a spekuláció Nagyváradig, de itt egy szemfüles konduktor észrevette a turpisságot és — mint fentebb megirtuk, folytatása következett. Egy pár órai csendélet után mégis szabadon eresztették Mayert, billiárdokat reperálni.

* **Nagy sikkasztások az orosz hadseregben.** A ezári testőrkozákvezredben — mint Pétervárról írják — nagymérvű sikkasztásoknak jöttek nyomára. Az ezrednek a mult hetekben pénzre volt szüksége, s mikor a kiadások fedezése végett igénybe akarták venni az ezred pénztárát, akkor kitűnt, hogy abból a legutolsó kopek is régóta lábra kelt. A pénztár összes pénzkészlete, az értékpapírok és értékes ajándékok mind hiányzanak. A botránysos tudomására jutott a ezárnak, a ki azonnal a legszigorubb vizsgálatot rendelte el, melynek folyamán már ki is derült, hogy a volt parancsnok, néhány bizalmas tisztjével, elitta, elmulatozta az ezred vagyonát. — Természetes, hogy a most következő multság sehogyszem fog izleni a könnyelmű sáfároknak.

* **Kinevezések és előléptetések a városnál.** Sal Ferencz kir. tanácsos, polgármester a Bartha Ignác nyugdíjazása folytán üresedésbe jött helypénzszedői állásra Agód Lajos, ennek helyébe pedig ló- és baromvásártéri felügyelővé Papp Sándor nagyváradi lakost nevezte

ki. Továbbá Dobozy János I. vámmellenőrt ezen állásától saját kérelmére felmentette s helyébe Mitskó Sándor II. vámmellenőrt léptette elő, ennek helyébe pedig Mittheiler Lipót nevezte ki.

* **A szerencse áldozata.** Gotasch Lipót bécsi suszter ezeltől két hónappal ternőt nyert a kis lutrin s attól fogva, hogy a pénzt megkapta, addig mulatott és tivornyázott, amíg oda nem lett az egész nyereség. Azután pedig — mivel a mulatozásban a munkától elszokott — felakasztotta magát az ajtókilincse. Nyolcz éves leánykája, mikor délben az iskolából hazakereszt, nem tudta benyitni az ajtót. Annnyira azonban mégis engedett az ajtó, hogy bedughatta a fejét a nyíláson és akkor, iszonyu ijedelmére, apját térdelő helyzetben látta az ajtókilincsen függve. A harmincznegy éves ember már meg volt halva.

* **Bűnügyi biztosítási végrehajtás az Edelmann vagyona.** Tegnap a nagyváradai törvényszék ismét a régi László-malom ügyével foglalkozott, Palla Lajos a malom-részvénytársaság képviselőjében 118000 frt erejéig bűnügyi biztosítási végrehajtást kér az Edelman Márk vagyona; később újabb kérvényben 20000 frt erejéig kérte a végrehajtás elrendelését. A törvényszék Millye Gyula elnökelete alatt (szavazó bírák: Nagy József és K. Nagy Sándor; jegyző: dr. Mikó Gyula) a biztosítási végrehajtást elrendelte.

* **Furcsa bosszu.** Egy szegény ludasi embereknek a fia mindenáron gazdag leány akart feleségül venni, amely óhajlásában az apa is osztozott. Felkerestek tehát egy kuruzsló öreg asszonyt, a ki valami kotyvalékfélét főzött a szerelmes legénynek. A bűbájosság szintén nem használt, s a házasulandó fiatal ember bosszút forralt a kuruzsló asszony ellen és felkeresvén, elcsalták hazulról, azután kikötötték egy fához a nagy hidegben, kitépték a haját, s összevissza verten bocsátották világnak. Az agyonkínzott öreg asszonynak csak annyi ereje volt, hogy el tudott vánszorogni a legközelebbi szállásig, ott pedig eszméletlenül rogyott össze. A megkínzott öreg asszony élet-halál között lebeg. A tettesek ellen pedig a vizsgálat már folyik.

* **A senki fia.** Tegnap délután a Bihar-megyei Közkórból egy 8 éves kis fiut kísérték át a kapitányi hivatalhoz, mint gyógyultat. A kis fiu nem tudja, hogy hol az anyja, azt sem tudja, hogy hívták az apját. Szóval »senki fia.« A szegény gyermeket egyelőre a város költségére elhelyezik és kutatni fogják hová való illetőségü.

* **Katonák a Duna hullámai közt.** A budapesti pozsonyi Ferencz József-hidjárókelei idegrázó jelenetek voltak tanui. Kétutász, Bagisch Sándor és Well József csónakon a tulsó partra eveztek, a hol Dolenszky őrmester várta őket, a ki szintén csónakban volt. Egy vontató hajó utjukat állta, mire a két káplár egész erőből evezni kezdett, hogy kikerüljék az akadályt. Vakmerőségükért azonban rémesen lakoltak. Csónakukat felborította a hajó s a káplárok a Dunába estek. Néhány percz mulva Bagisch főbukkant és Dolenszky őrmester meg is tudta menteni, Well azonban nyomtalanul eltűnt a hullámok közt.

* **Mennyit jövedelmezett a muzeum-bál?** A régészeti egyesület legutóbbi ülésén Gálbory Sámuel pénztárnok bejelentette, hogy a február 11-én megtartott muzeumbál 955 frt nyers bevételt eredményezett, miből a kiadásokat leszámítva, valószínűleg 300—400 frt tiszta jövedelem jut az építendő új muzeumra. Egy báltól elég szép eredmény,

* **Beesukott angyalgár.** A fővárosi államrendőrség egy özvegy asszony ellen folytat vizsgálatot. Azzal gyanusítják, hogy a hozzá nevelésbe adott gyermekeket a másvilágra küldte. Szabó Józsefnének hívják, s egy tisztességes fővárosi polgár tett feljelentést ellene. Azzal vádolja, hogy gyermekét, a kit hozzá dajkaságba adott, lakásáról nyomtalanul eltűntette.

Szabó Józsefné eleinte azt mondta a rendőrségnek, hogy a gyermekét valószínűleg elvitték lakásáról, de a vallatás során olyan ellentmondásokba keveredett, amiből a rendőrség azt következteti, hogy Szabó Józsefné a gyermeket valószínűleg elküldte a másvilágra. A kihallgatás során valószínűvé vált az is, hogy Szabó Józsefné keze alatt már több gyermek is eltűnt. A rendőrség épen e gyanu alapján Szabó Józsefnét letartóztatta s a további vizsgálat vezetésével Zsarnay Gyózó rendőrkapitányt bízta meg.

* **Gyermekfosztogató.** Tegnap reggel Nagyváradon Erős Lidia négy éves leányka testvéreivel, aki csak nyolcz éves, az óvodába igyekezett. A gyermekek mellé szegődött egy rossz lelkű asszony, névszerint B. Mihályné és csukorral egy félreeső sikátorba esalta a gyanutlan apróságokat. Mikor kileste a fosztogató, hogy a járó-kelők nem akadályozhatják meg terve kivitelében, a kisebbik lánykáról erővel levette téli kendőjét és elosont. A kis Lidia sírására figyelmessé lettek az emberek és sikerült megcsipni a gonosz asszonyt. A rendőrség átteszi az ügyet a bírósághoz.

* **Világosságot és rendőrt a Schlauch-térre.** Panaszt vett szerkesztőségünk egy a Schlauch-tér környékén lakó polgártól. Elpanaszolja, hogy a múlt vasárnap este fél 10-kor hazamenet a Schlauch-téri ut közepén megtámadták. — Ő alaposan elbánt megtámadójával. Ugy képen felejtette, hogy az ut melletti vízgyűjtő hordó másik oldalára esett a vitéz támadó. Azt pedig nem várta be, míg az összeszedi magát, mert félt, hogy a támadónak esetleg társai vannak. Nagyobb baj tehát ez alkalommal nem lett belőle, — de lehet máskor. — Felhívjuk tehát e panasz kapcsán a városi kapitányi hivatal figyelmét a Schlauch-téri viszonyokra. E tér a város legszebb kertje. Közönségünk nagyon megszerette. Türelhetlen állapot, hogy e téren egy lámpa sincs és rendőr pedig soha nem látható. — Pedig a park sűrűsödő bokrai már is igen alkalmasak — rejtekhelynek.

* **APRO HIREK. Az államszámviteli vizsgáló-bizottság elnöke.** A pénzügyminiszter Jankovich János dr. pénzügyminiszteri tanácsost a Budapesten működő államszámvitelani állami vizsgáló-bizottság elnökévé nevezte ki. — **A csendőrség szaporítása.** F. évi július hó elsejével a kormány a csendőrséget 800 fővel fogja szaporítani. Tekintettel azonban a békés- és csongrád-megyei viszonyokra már ápril 1-én 169 új csendőrrel emelik a létszámot. — **Minta-lakó.** Özvegy Feingold Bernátné nagyváradai lakos azt panaszolta tegnap a rendőrségnél, hogy lakója megfojtogatta és nagy kövekkel megdobálta. — **Egy nagykövet balesete.** Konstantinápolyból írják: Cambon francia nagykövet ma sétalovaglás közben egy közúti kocsi és egy szekér közé került. Le akart szállani lováról, de már késő volt, a szekér olyan erővel surlódott hozzá, hogy lába eltörött. — **Kitüntetett tanító.** A király — mint a hivatalos lap jelenti — Szendy Pál mezőturi ev. ref. tanítónak, sok évi buzgó és sikeres működése elismerésül, az arany érdemkeresztet adományozta. — **Egyházi átokkal sujtott könyvek.** Rómából írják: Azt a jegyzéket, amely az egyházi átokkal sujtott könyveket foglalja magában, legközelebb revízió alá veszik. Azokat a könyveket, amelyek valamikor egyházi átokkal voltak sujtva, de ma már csak irodalmi vagy történelmi jelentőségük van, feloldják az átok alól. — **Bécsből** Fleischer Emil terménykereskedő 20,000 frt elsikkasztása után megszökött.

Tiszavölgyi vizállások.

— Márcz. 29-án reggeli 8 órakor. —

Fekete-Körös: Belényes 80 cm. null fölött (tegnaphoz képest 10 cm. apadás.) Nagy-Zerind 540 cm. null fölött (84 cm. apadás.)

Sebes-Körös: Csucs 138 cm. null fölött (10 cm. apadás.) Nagyvárad 125 cm. null fölött (47 cm. apadás.) Körös-Ladány 578 cm. null fölött (37 cm. áradás.)

Kettős-Körös: Békés 715 cm. null fölött (24 cm. áradás.)

Hármas-Körös: Gyoma 740 cm. null fölött (64 cm. áradás.)

Berettyó: Margitta 198 cm. null fölött (16 cm. apadás.) Berettyó-Ujfalu 365 cm. null fölött (9 cm. áradás.)

Fehér-Körös: Borosjenő 350 cm. null fölött (166 cm. apadás.)

Védhímlőoltási intézkedés.

3653/1895.

Hirdetmény.

Nagyvárad városi rendőrkapitányi hivatal részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint az 1895. év folyamán hivatalból eszközözlendő védhímlőoltások megkezdésének határideje f. évi április hó 21-ik napjától kezdődőleg. Olasz-i főutca régi városház nagytermébe tüzetik ki, hol a nyilvános rendes oltások, minden vasárnap délelőtt 9—11 óráig fognak a városi tisztviselők által eszközöltetni.

Ezen körülmény azon figyelmeztetés mellett hozatik a szülők, gondnokok, de különösen az iparos munkaadók tudomására, miszerint oltásra kötelezett gyermekekkel, utóbbiak pedig újraoltásra kötelezett tanonczaikkal, beoltás végett a jelzett helyen és időben annál inkább megjelenjenek, mivel ellenkező esetben a törvény értelmében szigorú pénzbüntetéssel fognak sújtatni.

Nagyváradon, 1895. március hó 27-én.

Ifj. Rimler Károly,
rendőrkapitány.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskóh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kőtről 10-10, 8-02.	Gyoma-Kő felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

EGYLETEK.

Meghívás.

A »biharmegyei orvos-, gyógyszerész- és természettudományi egyesület« f. évi április hó 1-én d. v. fél 5 órakor (Uri-utca jogakadémia) szakülést tart, melyre a t. egyleti tagokat ezenel meghívom.

Kelt Nagyváradon, 1895 március hó 29.

Dr. Berkovits Miklós,
egyleti titkár.

A lövészegylet választmányi gyűlése. A nagyváradai lövészegylet ma délután 5 órakor Mezey Mihály lövészegylet lakásán választmányi ülést tart, melyre Des Echerolles Kruspér Sándor főlövészegylet az egyesület tisztikarát és választmányát hívta meg. Az ülésnek apró folyó ügyek elintézésén kívül legfőbb és legérdekesebb tárgya a Rhédey-kert kibővítése, az építendő pavillonok és az állandó verseny és korecsolyapálya elkészítése fölötti tanácskozás és határozat hozatal lesz.

REGENY-CSARNOK.

In k o g n i t ó.

Jüngst A. elbeszélése.

(21)

Fordította: Bárcziházi Bárczy Margit.

Igy szólva mind jobban sietve folytatá utját, nehogy a hölgyeket szem elől tévesse. Csakhogy a rövid felelet által ha szabadulni akart, nagyon csalódott, mert a kérdező, egy alacsony viró kinézésű ur, oldalán maradt.

— Na hál Istennek, hogy még vannak szeszélyei kedves fiatal barátom, mert külön-

ben valósággal elijesztő erénypélda lenne, — nevetett jóakarólag az öreg. — Én azt képzeltem, hogy birtokán van, hol mindenféle javító-intézetek s ipariskolák létesítésén fáradozik, s e helyett egy pusztá szeszély Velenczébe sodorja! Ezt még gyakran kellene... de mit látok, — szakítá hirtelen félbe, — szemem csal vagy...

A két ur ezalatt elérte a hölgyeket. Burgsdorf Géza gróf, mert ő volt az alkatmatlankodó, hirtelen elakadt a mondat közepén, s kérdőleg tekintett egyikről a másikra, Schönfeld kisasszony azt gondolta elsüllyed e tekintetek alatt.

A fiatal ember, ki sem a gróf nyilvános rémületét, sem a Hella arcát fedő halott halványaságot nem érté, kérésleg fordult az utóbbihoz.

— Ha uraságtok nem ellenzik, bemutatom Önöket egymásnak...

— Bemutatni? — tombolt az öreg ur — ez már mégis csak sok volna, engem bemutatni! Hogy kerülsz te ide Hella? Szólj!

A hercegnő elbocsátva kíséretét karját, melyet első rémületében megragadott, s közelebb lépve a grófhöz, halkán mondá:

— Mindent megakarok magyarázni, Géza bácsi, — s hangja remegett, — csak esdem itt ne csináljon semmi feltűnést. A professor ur —

— Ezt gondold? — s jó kedvű mosoly vonult a hamar kiengesztelt ajkaira.

Hella igenlően inte.

— Hm! — mondá a gróf tetőtől talpig méregetve a gróf az álprofessort. — Nem rossz! Így tulajdonképen az én feladatam a bemutatás. Rheinstetten Lajos gróf, legkedvesebb barátom fia, — unokahugom Hohenstein Bedburgi Helena hercegnő — Schönfeld kisasszony társalkodónője!

A fiatal pár egymásra tekintett, először idegenkedve huzódtak vissza, de ezt boldog felvidulás követte.

— Mit gondoljak? — szólt ismét Burgsdorf gróf. — Imeritek egymást vagy nem?

— Rézszesültem a szerencsében főnségedet ismerhetni, ha nem is valódi neve alatt, — válaszolá a fiatal gróf.

— S ön ugyanazon játékot üzte Reinstetten!

— Gyönyörű dolog mondhatom. Szeretném tudni, mit szólna hozzá Sereuissimo? De még mindig nem tudom Hella, hogyan kerültél ide. Azt gondoltam, hogy az Aldringen Lujza biztos védelme alatt vagy, s a helyett itt talállak Velence Piazzáján.

— Mindent megakarok neked vallani Géza bácsi, de előbb igérd meg, hogy nem fogsz megharagudni — kéré Hella hercegnő, gyámjára emelve boldogságtól ragyogó szemét.

— No hallja fiatal barátom! Mintha valaha szörnyeteg lettem volna; s nem-e alkalmazkodtam mindég gyámleányom ezer előre nem látott szeszélyéhez? Jól van hát Hella, teljes feloldozást ígérek, mert bizom Rheinstetten discretiójában, bár sejtem, hogy egy hallatlan csiny fog ismét napfényre derülni. Tőled ugyan, a született »enfant terrible«-tül elvárhattam volna, de Schönfeld kisasszony?

Egy szemrehányó tekintet kapott az udvarhölgy, ki csaknem összeesett annak a sulya alatt.

— Schönfeld kisasszony semminek sem oka — szakítá őt félbe Hella hercegnő. — A szó szoros értelmében kényszeríttem őt, hogy engedjen akaratomnak.

— Lehet, de hol van Weller?

— Salzburgban — felelé Hella félénken.

— És Backer?

— Szintén Salzburgban.

Az öreg ur nem tudta mit tegyen bámulatában.

— Már látom, hogy ez egy egész cselszövény, tőkéletes és jól megfontolt árulás, kérem Schönfeld kisasszony vegye karomat, Rheinstetten Hellát vezetheti, s most büntetésül elmondja nekem az egész történetet.

Mit szólnak különben egy pohár jeges limonádéhoz Floriánál? — fordult pár lépés után az őt hallgatagon követő fiatal párhoz. — A hőség, valamint az ijedség egész szomjassá tettek.

A márkustéri Florián kávéház egy kis asztalánál foglalt helyet a négytagú társaság. Burgsdorf gróf élénk társalgásba merültek. Hella és

Rheinstetten csak itt-ott szóltak pár szót. Végre Schönfeld kisasszony elvégzé tudósítását a hercegnő fejecskéjében született tervről ezen felkiáltással:

— Én nem vagyok semminek oka, mert ezen három hét a legborzasztóbb volt egész életemben. Folytonos halálfélelemben remegtem.

Burgsdorf gróf ujjával fenyegeté meg Hellát.

— Mindezekről annyira butának érzem magam mintha malomkerék forogna fejemben. De látom, hogy nem marad más hátra, mint azzal rukkolni elő, hogy gyámleányom mulattatására utaztam Velenczébe, az Altdorfiak más-különbén nagyon megsokálnák a dolgot, s Richardine hercegnő szeretett schockingját minden hangnemből ismételné.

A hercegnő hálásan mosolygott gyámjára, mert tudta, hogy ő benne hathatós pártfogója volt magas rokonaival szemben.

Ezalatt teljesen besötétedett. A gázlámpákat meggyújtották, mindenünnen fény sugárzott, elárastva az egész tért. Az asztalokat vig társaságok élénkítettek meg; különféle rendű s rangu egyének özönlék el a teret, le s fel sétálva, a katonai zene kellemes hangjai mellett.

— Élvezzünk még egy kis levegőt, — indítványozá Burgsdorf gróf. — Itt nagyon fulasztó a lég.

— Talán egy gondolkozás? — mondá Rheinstetten, kérdőleg tekintve Hellára.

— Nem kedves Rheinstetten, — viszonzá a gróf mielőtt még Hella szólhatott volna. — Eleget uszkáltam már ma a nedves elemen. Inkább sétára szavazok a Mollón, ott szabadon lehet fellélegzeni.

— De igaz, Géza bácsi, hogyan is kerülsz te Velenczébe? — kérdé Hella felemelkedve.

— Ugy? Nevetett a gróf. — Csak most jut eszedbe kis hamis? Talán te azt gondoltad, hogy én mint denser machina hirtelen jelentem meg a képlapon, hogy épen idejekorán áldásomat...

— Géza bácsi! — kiáltá Hella sértődve, s elakarta engedni karját.

(Vége következik.)

T Á V I R A T O K.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Ugron Gábor foglalkozik Pulszky fölszó-lalásával és közjogi kérdéseivel, melyek onnan erednek, hogy Pulszky nem az 1867. XII. t.-cz. álláspontjára helyezkedik, hanem az osztrák 1867. decz. 27-iki törvény álláspontjára, mely még mindig az öszmonárcchia eszméjének hatása alatt készült.

Ezután hosszabban fejtegeti, hogy a katonai nevelés a közshadseregénél úgy a mint ma érvényben van — nem felel meg az 1867-iki kiegyezési törvényeknek, mely ebben is biztosította a magyar nemzet számára a javítást.

A Pulszky által álmodott közös birodalom, melynek számára Pulszky már »közös« érzelmeket is követel a katonáktól, állampolgároktól és képviselőktől nem egyéb, mint egy elvont fogalom, egy képzelődés, egy lehetetlenség. Érzelmeknek, szeretetnek létezését e szeretet tárgya nélkül elképzelni nem lehet. De hát hol van akkor a Pulezky-féle közös érzelmek, közös szeretet tárgya? — Talán a három közös miniszter? — (Zajos derűtség.)

A nemzet, mely fenn akar maradni, élni akar, annak föltétlenül szüksége van erős faji érzületre, mely azt minden más nemzettől megkülönböztesse (Élénk helyeslés.) Szóló nem fogadja el a kérvényi bizottság véleményét, hanem pártolja Balogh János indítványait (Zajos helyeslés.)

Pulszky A. személyes kérdésben szólal fel. Szavába közbeszólva belevág Polónyi Géza, kit az elnök rendre utasít.

Polónyi G. (az elnök felé) Ejnye, de hamar észrevette! (Zajos derűtség.)

Pulszky ezután a közös érzelmek tárgyául a közös uralkodót jelöli meg.

Ugron Gábor azt feleli Pulszkyknak, hogy nem csak szólónak, hanem saját magának a szavait is félreértette. (Zajos derűtség.)

Elnök Ugront is rendreutasítja egy kifejezéséért (félbolond), melyet esetleg szándékos vonatkozásának lehetett magyarázni. (Élénk derűtség.)

Ugron kijelenti, hogy ő sokkal jobban tiszteli Pulszky szellemi tehetségeit, mint talán maga az elnök. (Zajos derűtség.)

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter Balogh I. javaslatának mellőzését kéri gyakorlati szempontból, mert ha valakit német nyelvű szolgálatban akarnak használni, azt nem lehet magyarul oktatni.

A többség elveti Balogh határozati javaslatát.

Bánffy Dezső kijelenti, hogy a király berekesztette az ülészakot, az erre vonatkozó leirat tehát a holnapi ülésben lenne fölolvassandó. Az új ülés szak első ülése hétfőn lesz és szombaton megkezdheti a ház a husvéti ünnepeket.

Elnök ilyen értelemben mondja ki a határozatot és az ülést

1 óra 45 perczkor berekeszti.

Az áradás.

Budapest, márcz. 29. (Saját tud. táv)

A Duna lassu, de folytonos áradásban van. — A Visztulán megindult a jég, az áradás rohamos. Krakko külvárosai is vannak öntve. — A Száva keresztülcsapott az Odra töltésén; mindkét folyó olyan víztömeget vetett a Kulpába, hogy annak vizmagassága rövid idő alatt 9.20 méterre emelkedett. — A Körös ideérkezett hírek szerint Kocsuba és Kakazó között kiöntött. — K.-Ladányánál a vizmagasság föllülhaladta az eddig ismert legnagyobb áradást.

József főherceg unokája.

Budapest, márcz. 29. (Saját tud. táv.)

József Ágoston főhercegnek ujszülött kis fiának egészségi állapota teljesen kielégítő, valamint az anyáé, Augusztia főhercegnőé is. A keresztelő valószínűleg kedden lesz, melyen Ő Felsége vállalta el a keresztapai tisztet. József főherceg is fenéséges nejével együtt jelen lesznek a keresztelési ünnepélyen.

A Tarnóczy-ügy.

Budapest, márcz. 29. (Saját tud. táv.)

A Tarnóczyt provokáló országgyűlési képviselők segédei becsületbírásgot követeltek Tarnóczy ellen, melynek az exválasztási elnök nem akarta magát alávetni. Ennek következtében a segédek nem engedik meg, hogy megbizóik Tarnóczynak fegyveres elégtételt adjanak.

A tapolezai választás.

Budapest, márcz. 29. (Saját tud. táv.)

Zalavármegye központi választmánya a tapolezai választás idejét április hó 17-re tűzte ki.

Frivaldszky János halála.

Budapest, márcz. 29. (Saját tud. táv.)

Frivaldszky János természettudós, a muzeum természettudományi osztályának őre ma délután meghalt.

Bismarck ünnepeltetése.

Budapest, márcz. 29. (Saját tud. táv.)

A bajor uralkodó herceg és a bajor miniszterium külön levélben üdözölték Bismarck herceget. — Lipcsei értesülés szerint Vilmos császár Bismarckot Németország tiszteletbeli kancellárjává fogja kinevezni.

ki. Továbbá Dobozy János I. vámmellenőrt ezen állásától saját kérelmére felmentette s helyébe Mitskó Sándor II. vámmellenőrt léptette elő, ennek helyébe pedig Mittheiler Lipótot nevezte ki.

* **A szerencse áldozata.** Gotsch Lipót bécsi suszter ezeltől két hónappal ternót nyert a kis lutrin s attól fogva, hogy a pénzt megkapta, addig mulatott és tivornyázott, amíg oda nem lett az egész nyereség. Azután pedig — mivel a mulatozásban a munkától elszokott — felakasztotta magát az ajtókilincse. Nyolcz éves leánykája, mikor délben az iskolából hazakereszt, nem tudta benyitni az ajtót. Annyira azonban mégis engedett az ajtó, hogy bedughatta a fejét a nyíláson és akkor, iszonyu ijedelmére, apját térdelő helyzetben látta az ajtókilincsen függve. A harmincznegy éves ember már meg volt halva.

* **Bűnügyi biztosítási végrehajtás az Edelmann vagyonára.** Tegnap a nagyváradi törvényszék ismét a régi László-malom ügyével foglalkozott, Palla y Lajos a malom-részvénytársaság képviselőjében 118000 frt erejéig bűnügyi biztosítási végrehajtást kér az Edelmann Márk vagyonára; később újabb kérvényben 20000 frt erejéig kérte a végrehajtás elrendelését. A törvényszék Millye Gyula elnökléte alatt (szavazó bírák: Nagy József és K. Nagy Sándor; jegyző: dr. Mikó Gyula) a biztosítási végrehajtást elrendelte.

* **Furesa bosszu.** Egy szegény ludasi embereknek a fia mindenáron gazdag leány akart feleségül venni, amely óhajlásában az apa is osztozott. Felkerestek tehát egy kuruzsló öreg asszonyt, a ki valami kotyvalékfélével főzött a szerelmes legénynek. A bűbájosság szintén nem használt, s a házasulandó fiatal ember bosszút forralt a kuruzsló asszony ellen és felkeresvén, elesaltak hazulról, azután kikötötték egy fához a nagy hidegben, kitépték a haját, s összeviszsa vereten bocsátották világnak. Az agyonkínzott öreg asszonynak csak annyi ereje volt, hogy el tudott vánszorogni a legközelebbi szállásig, ott pedig eszméletlenül rogyott össze. A megkínzott öreg asszony élet-halál között lebeg. A tettesek ellen pedig a vizsgálat már folyik.

* **A senki fia.** Tegnap délután a Bihar-megyei Közkórból egy 8 éves kis fiut kísértek át a kapitányi hivatalhoz, mint gyógyultat. A kis fiu nem tudja, hogy hol az anyja, azt sem tudja, hogy hivaták az apját. Szóval »senki fia.« A szegény gyermeket egyelőre a város költségére elhelyezik és kutatni fogják hová való illetőségű.

* **Katonák a Duna hullámai közt.** A budapesti pozsonyi Ferencz József-hidjárókelei idegrázó jelenetek voltak tanúi. Két utász, Bagisch Sándor és Wellf József csónakon a tulsó partra eveztek, a hol Dolenszky őrmester várta őket, a ki szintén csónakban volt. Egy vontató hajó utjukat állta, mire a két káplár egész erőből evezni kezdett, hogy kikerüljék az akadályt. Vakmerőségükért azonban rémesen lakoltak. Csónakukat felborította a hajó s a káplárok a Dunába estek. Néhány percz múlva Bagisch fölbukkant és Dolenszky őrmester meg is tudta menteni, Wellf azonban nyomtalanul eltűnt a hullámok közt.

* **Mennyit jövedelmezett a muzeum-hál?** A régészeti egyesület legutóbbi ülésén Gálbory Sámuel pénztárnok bejelentette, hogy a február 11-én megtartott muzeumbál 955 frt nyers bevételt eredményezett, miből a kiadásokat leszámítva, valószínűleg 300—400 frt tiszta jövedelem jut az építendő új muzeumra. Egy báltól elég szép eredmény.

* **Becsukott angyalgár.** A fővárosi államrendőrség egy özvegy asszony ellen folytat vizsgálatot. Azzal gyanúsítják, hogy a hozzá nevelésbe adott gyermekeket a másvilágra küldte. Szabó Józsefnének hívják, s egy tisztességes fővárosi polgár tett feljelentést ellene. Azzal vádolja, hogy gyermekét, a kit hozzá dajkaságba adott, lakásáról nyomtalanul eltűntette.

Szabó Józsefné eleinte azt mondta a rendőrségnek, hogy a gyermekét valószínűleg elvitték lakásáról, de a vallatás során olyan ellentmondásokba keveredett, amiből a rendőrség azt következteti, hogy Szabó Józsefné a gyermeket valószínűleg elküldte a másvilágra, A kihallgatás során valószínűvé vált az is, hogy Szabó Józsefné keze alatt már több gyermek is eltűnt. A rendőrség épen e gyanu alapján Szabó Józsefnét letartóztatta s a további vizsgálat vezetésével Zsarnay Gyózó rendőrkapitányt bízta meg.

* **Gyermekfosztogató.** Tegnap reggel Nagyváradon Erős Lidia négy éves leánya testvéreivel, aki csak nyolcz éves, az óvodába igyekezett. A gyermekek mellé szegődött egy rossz lelkű asszony, névszerint B. Mihályné és csukorral egy félreeső sikátorba esalta a gyanutlan apróságokat. Mikor kileste a fosztogató, hogy a járó-kelők nem akadályozhatják meg terve kivitelében, a kisebbik lánykáról erővel levette téli kendőjét és elosont. A kis Lidia sírására figyelmessé lettek az emberek és sikerült megcsipni a gonosz asszonyt. A rendőrség átteszi az ügyet a bírósághoz.

* **Világosságot és rendőrt a Schlauch-térre.** Panaszt vett szerkesztőségünk egy a Schlauch-tér környékén lakó polgártól. Elpanaszolja, hogy a mult vasárnap este fél 10-kor hazamenet a Schlauch-téri ut közepén megtámadták. — Ő alaposan elbánt megtámadójával. Ugy képen felejtette, hogy az ut melletti vizgyűjtő hordó másik oldalára esett a vitéz támadó. Azt pedig nem várta be, míg az összeszedi magát, mert félt, hogy a támadónak esetleg társai vannak. Nagyobb baj tehát ez alkalommal nem lett belőle, — de lehet máskor. — Felhívjuk tehát e panasz kapcsán a városi kapitányi hivatal figyelmét a Schlauch-téri viszonyokra. E tér a város legszebb kertje. Közönségünk nagyon megszerette. Tűrhetlen állapot, hogy e téren egy lámpa sines és rendőr pedig soha nem látható. — Pedig a park sűrűsödő bokrai már is igen alkalmasak — rejtkehelynek.

* **APRO HIREK. Az államszámviteli vizsgáló-bizottság elnöke.** A pénzügyminiszter Jankovich János dr. pénzügyminiszteri miniszteri tanácsost a Budapesten működő államszámviteltani állami vizsgáló-bizottság elnökévé nevezte ki. — **A csendőrség szaporítása.** F. évi július hó elsejével a kormány a csendőrséget 800 fővel fogja szaporítani. Tekintettel azonban a békés- és csongrád-megyei viszonyokra már ápril 1-én 169 új csendőrrel emelik a létszámot. — **Minta-lakó.** Özvegy Feingold Bernátné nagyváradi lakos azt panaszolta tegnap a rendőrségnél, hogy lakója megfojtogatta és nagy kövekkel megdobálta. — **Egy nagykövet balesete.** Konstantinápolyból írják: Cambon francia nagykövet ma sétalovaglás közben egy közuti kocsis és egy szekér közé került. Le akart szállani lováról, de már késő volt, a szekér olyan erővel surlódott hozzá, hogy lába eltört. — **Kitüntetett tanító.** A király — mint a hivatalos lap jelenti — Szendy Pál mezőturi ev. ref. tanítónak, sok évi buzgó és sikeres működése elismerésül, az arany érdemkeresztet adományozta. — **Egyházi átokkal sujtott könyvek.** Rómából írják: Azt a jegyzéket, amely az egyházi átokkal sujtott könyveket foglalja magában, legközelebb revízió alá veszik. Azokat a könyveket, amelyek valamikor egyházi átokkal voltak sujtva, de ma már csak irodalmi vagy történelmi jelentőségük van, feloldják az átok alól. — **Bécsből** Fleischer Emil terménykereskedő 20,000 frt elikkasztása után megszökött.

Tiszavölgyi vizállások.

— Márcz. 29-án reggeli 8 órakor. —

Fekete-Körös: Belényes 80 cm. null fölött (tegnaphoz képest 10 cm. apadás.) Nagy-Zerind 540 cm. null fölött (84 cm. apadás.)

Sebes-Körös: Csucsá 138 cm. null fölött (10 cm. apadás.) Nagyvárad 125 cm. null fölött (47 cm. apadás.) Körös-Ladány 578 cm. null fölött (37 cm. áradás.)

Kettős-Körös: Békés 715 cm. null fölött (24 cm. áradás.)

Hármas-Körös: Gyoma 740 cm. null fölött (64 cm. áradás.)

Bereityó: Margitta 198 cm. null fölött (16 cm. apadás.) Berettyó-Ujfalu 365 cm. null fölött (9 cm. áradás.)

Fehér-Körös: Borosjenő 350 cm. null fölött (166 cm. apadás.)

Védhímlőoltási intézkedés.

3653/1895.

Hirdetmény.

Nagyvárad városi rendőrkapitányi hivatal részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint az 1895. év folyamán hivatalból eszközendő védhímlőoltások megkezdésének határideje f. évi április hó 21-ik napjától kezdődőleg, Olaszzi-főuteza régi városház nagytermébe tüzetik ki, hol a nyilvános rendes oltások, minden vasárnap délelőtt 9—11 óráig fognak a városi tisztviselők által eszközöltetni.

Ezen körülmény azon figyelmeztetés mellett hozatik a szülők, gondnokok, de különösen az iparos munkaadók tudomására, miszerint oltásra kötelezett gyermekekkel, utóbbiak pedig újraoltásra kötelezett tanoncaikkal, beoltás végett a jelzett helyen és időben annál inkább megjelenjenek, mivel ellenkező esetben a törvény értelmében szigorú pénzbüntetéssel fognak sújtatni.

Nagyváradon, 1895. márczius hó 27-én.

Iff. Rimpler Károly,
rendőrkapitány.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskóh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

EGYLETEK.

Meghívás.

A »biharmegyei orvos-, gyógyszerész- és természettudományi egyesület« f. évi április hó 1-én d. u. fél 5 órakor (Uri-uteza jogakadémia) szakülést tart, melyre a t. egyesületi tagokat ezenel meghívom.

Kelt Nagyváradon, 1895 márczius hó 29.

Dr. Berkovits Miklós,
egyesületi titkár.

A lövészegylet választmányi gyűlése. A nagyváradi lövészegylet ma délután 5 órakor Mezey Mihály lövészmeister lakásán választmányi ülést tart, melyre Des Echerolles Kruspér Sándor főlövészmeister az egyesület tisztikarát és választmányát hívta meg. Az ülésnek apró folyó ügyek elintézésén kívül legfőbb és legérdekesebb tárgya a Rhédey-kert kibővítése, az építendő pavillonok és az állandó verseny és korcsolyapálya elkészítése fölötti tanácskozás és határozat hozatal lesz.

REGENY-CSARNOK.

Inkognitó.

Jüngst A. elbeszélése.

(21)

Fordította: Bárcziházi Bárczy Margit.

Igy szólva mind jobban sietve folytatá utját, nehogy a hűlgyeket szem elől tévesse. Csakhogy a rövid felelet által ha szabadulni akart, nagyon csalódott, mert a kérdező, egy alacsony viró kinézésű ur, oldalán maradt.

— Na hál' Istennek, hogy még vannak szeszélyei kedves fiatal barátom, mert külön-

ben valósággal eljlesztő erénypélda lenne, — nevetett jóakarólag az öreg. — Én azt képzeltem, hogy birtokán van, hol mindenféle javító-intézetek s ipariskolák létesítésén fáradozik, s e helyett egy pusztá szeszély Velenczébe sodorja! Ezt még gyakran kellene... de mit látok, — szakítá hirtelen félbe, — szemem csal vagy...

A két ur ezalatt elérte a hölgyeket. Burgsdorf Géza gróf, mert ő volt az alkatmatlan-kodó, hirtelen elakadt a mondat közepén, s kérdőleg tekintett egyikről a másikra, Schönfeld kisasszony azt gondolta elsüllyed e tekintetek alatt.

A fiatal ember, ki sem a gróf nyilvános rémületét, sem a Hella arcát fedő halott halványságot nem érté, kéréleg fordult az utóbbihoz.

— Ha uraságtok nem ellenzik, bemutatom Önöket egymásnak...

— Bemutatni? — tombolt az öreg ur — ez már mégis csak sok volna, engem bemutatni! Hogy kerülsz te ide Hella? Szólj!

A hercegnő elbocsájtva kísértője karját, melyet első rémületében megragadott, s közelebb lépve a grófhhoz, halkán mondá:

— Mindent megakarok magyarázni, Géza bácsi, — s hangja remegett, — csak esdem itt ne csináljon semmi feltűnést. A professor ur —

— Ezt gondold? — s jó kedvű mosoly vonult a hamar kiengesztelt ajkaira.

Hella igenlően inte.

— Hm! — mondá a gróf tetőtől talpig méregetve a gróf az álprofessort. — Nem rossz! Igy tulajdonképen az én feladatam a bemutatás. Rheinstetten Lajos gróf, legkedvesebb barátom fia, — unokahugom Hohenstein Bedburgi Helena hercegnő — Schönfeld kisasszony társalkodónője!

A fiatal pár egymásra tekintett, először idegenkedve húzódtak vissza, de ezt boldog felvidulás követte.

— Mit gondoljak? — szólta ismét Burgsdorf gróf. — Imeritek egymást vagy nem?

— Rézszerűltem a szerenésében fonségedet ismerhetni, ha nem is valódi neve alatt, — válaszolá a fiatal gróf.

— S ön ugyanazonjátékokat üzte Reinstetten!

— Gyönyörű dolog mondhatom. Szeretném tudni, mit szólna hozzá Sereuissimo? De még mindig nem tudom Hella, hogyan kerültél ide. Azt gondoltam, hogy az Aldringen Lujza biztos védelme alatt vagy, s a helyett itt találalak Velence Piazzettáján.

— Mindent megakarok neked vallani Géza bácsi, de előbb igérd meg, hogy nem fogsz megharagudni — kéré Hella hercegnő, gyámjára emelve boldogságtól ragyogó szemét.

— No hallja fiatal barátom! Mintha valaha szörnyeteg lettem volna; s nem-e alkalmazkodtam mindég gyámleányom ezer előre nem látott szeszélyéhez? Jól van hát Hella, teljes feloldozást ígérek, mert bizom Rheinstetten discretió-jában, bár sejtem, hogy egy hallatlan csiny fog ismét napfényre derülni. Tőled ugyan, a született »enfant terrible«-től elvárhattam volna, de Schönfeld kisasszony?

Egy szemrehányó tekintetet kapott az udvarhölgy, ki csaknem összeesett annak a sulya alatt.

— Schönfeld kisasszony semminek sem oka — szakítá őt félbe Hella hercegnő. — A szó szoros értelmében kényszeríttem őt, hogy engedjen akaratomnak.

— Lehet, de hol van Weller?

— Salzburgban — felelé Hella félénken.

— És Backer?

— Szintén Salzburgban.

Az öreg ur nem tudta mit tegyen bámulatában.

— Már látom, hogy ez egy egész cselszövény, tökéletes és jól megfontolt árulás. Kérem Schönfeld kisasszony vegye karomat, Rheinstetten Hellát vezetheti, s most büntetésül elmondja nekem az egész történetet.

Mit szólnak különben egy pohár jeges limonádéhoz Floriánál? — fordult pár lépés után az őt hallgatagon követő fiatal párhoz. — A hőség, valamint az ijedség egész szomjassá tettek.

A márkustéri Flórián kávéház egy kis asztalánál foglalt helyet a négytagú társaság. Burgsdorf gróf élénk társalgásba merültek. Hella és

Rheinstetten csak itt-ott szóltak pár szót. Végre Schönfeld kisasszony elvégzé tudósítását a hercegnő fejcskójében született tervről ezen felkiáltással:

— Én nem vagyok semminek oka, mert ezen három hét a legborzasztóbb volt egész életemben. Folytonos halálfélelemben remegtem. Burgsdorf gróf ujjával fenyegeté meg Hellát.

— Mindezekről annyira butának érzem magam mintha malomkerék forogna fejemben. De látom, hogy nem marad más hátra, mint azzal rukkolni elő, hogy gyámleányom mulattatására utaztam Velenczébe, az Altdorfiak más-különbén nagyon megsokálnák a dolgot, s Richardine hercegnő szeretett schockingját minden hangnemben ismételné.

A hercegnő hálisan mosolygott gyámjára, mert tudta, hogy ő benne hathatós pártfogója volt magas rokonaival szemben.

Ezalatt teljesen besötétedett. A gázlámpákat meggyújtották, mindenünnen fény sugárzott, elárászta az egész tért. Az asztalokat vig társaságok élénkítettek meg; különféle rendű s rangu egyének özönlék el a teret, le s fel sétálva, a katonai zene kellő hangjai mellett.

— Élvezzünk még egy kis levegőt, — indítványozá Burgsdorf gróf. — Itt nagyon fullasztó a lég.

— Talán egy gondolkozás? — mondá Rheinstetten, kérdőleg tekintve Hellára.

— Nem kedves Rheinstetten, — viszonzá a gróf mielőtt még Hella szólhatott volna. — Eleget uszkáltam már ma a nedves elemen. Inkább sétára szavazok a Mollón, ott szabadon lehet fellélegzeni.

— De igaz, Géza bácsi, hogyan is kerülsz te Velenczébe? — kérdé Hella felemelkedve.

— Ugy? Nevetett a gróf. — Csak most jut eszedbe kis hamis? Talán te azt gondoltad, hogy én mint denser machina hirtelen jelentem meg a képlapon, hogy épen idejekorán áldásomat...

— Géza bácsi! — kiáltá Hella sértődve, s elakarta engedni karját.

(Vége következik.)

T Á V I R A T O K.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Ugron Gábor foglalkozik Pulszky fölszó-lalásával és közjogi kérdéseivel, melyek onnan erednek, hogy Pulszky nem az 1867. XII. t.-cz. álláspontjára helyezkedik, hanem az osztrák 1867. decz. 27-iki törvény álláspontjára, mely még mindig az öszmonarchia eszméjének hatása alatt készült.

Ezután hosszasan fejtegeti, hogy a katonai nevelés a közshadseregénél úgy a mint ma érvényben van — nem felel meg az 1867-iki kiegyezési törvényeknek, mely ebben is biztosította a magyar nemzet számára a javítást.

A Pulszky által álmodott közös birodalom, melynek számára Pulszky már »közös« érzelmeket is követel a katonáktól, állampolgároktól és képviselőktől nem egyéb, mint egy elvont fogalom, egy képzelődés, egy lehetetlenség. Érzelmeknek, szeretetnek létezését e szeretet tárgya nélkül elképzelni nem lehet. De hát hol van akkor a Pulszky-féle közös érzelem, közös szeretet tárgya? — Talán a három közös miniszter? — (Zajos derűtség.)

A nemzet, mely fenn akar maradni, élni akar, annak föltétlenül szüksége van erős faji érzületre, mely azt minden más nemzettől megkülönböztesse (Élénk helyeslés.) Szóló nem fogadja el a kérvényi bizottság véleményét, hanem pártolja Balogh János indítványait (Zajos helyeslés.)

Pulszky A. személyes kérdésben szólal fel. Szavába közbeszólvá belevág Polónyi Géza, kit az elnök rendre utasít.

Polónyi G. (az elnök felé) Ejnye, de hamar észrevette! (Zajos derűtség.)

Pulszky ezután a közös érzelem tárgyául a közös uralkodót jelöli meg.

Ugron Gábor azt feleli Pulszkyknak, hogy nem csak szólónak, hanem saját magának a szavait is félreértette. (Zajos derűtség.)

Elnök Ugront is rendreutasítja egy kifejezéseért (félbolond), melyet esetleg szándékos vonatkozásának lehetett magyarázni. (Élénk derűtség.)

Ugron kijelenti, hogy ő sokkal jobban tiszteli Pulszky szellemi tehetségeit, mint talán maga az elnök. (Zajos derűtség.)

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter Balogh I. javaslatának mellőzését kéri gyakorlati szempontból, mert ha valakit német nyelvű szolgálatban akarnak használni, azt nem lehet magyarul oktatni.

A többség elveti Balogh határozati javaslatát.

Bánffy Dezső kijelenti, hogy a király berekesztette az ülészakot, az erre vonatkozó leirat tehát a holnapi ülésben lenne fölolvassandó. Az új ülés szak első ülése hétfőn lesz és szombaton megkezdheti a ház a husvéti ünnepeket.

Elnök ilyen értelemben mondja ki a határozatot és az ülést

1 óra 45 perczkor berekeszti.

Az áradás.

Budapest, márcz. 29. (Saját tud. táv.)

A Duna lassu, de folytonos áradásban van. — A Visztulán megindult a jég, az áradás rohamos. Krakó külvárosai is vannak öntve. — A Száva keresztülcsapott az Odra töltésén; mindkét folyó olyan víztömeget vetett a Kulpába, hogy annak vizmagassága rövid idő alatt 9.20 méterre emelkedett. — A Körös ideérkezett hírek szerint Kocsuba és Kakazó között kiöntött. — K.-Ladányánál a vizmagasság föllhaladta az eddig ismert legnagyobb áradást.

József főherceg unokája.

Budapest, márcz. 29. (Saját tud. táv.)

József Ágoston főhercegnek újszülött kis fiának egészségi állapota teljesen kielégítő, valamint az anyáé, Augusztia főhercegnőé is. A keresztelő valószínűleg kedden lesz, melyen Ő Felsége vállalta el a keresztapai tisztet. József főherceg is fontos nevével együtt jelen lesznek a keresztelési ünnepélyen.

A Tarnóczy-ügy.

Budapest, márcz. 29. (Saját tud. táv.)

A Tarnóczyt provokáló országgyűlési képviselők segédei becsületbiróságot követeltek Tarnóczy ellen, melynek az exválasztási elnök nem akarta magát alávetni. Ennek következtében a segédek nem engedik meg, hogy megbízóik Tarnóczynak fegyveres elégtételt adjanak.

A tapolczai választás.

Budapest, márcz. 29. (Saját tud. táv.)

Zalavármegye központi választmánya a tapolczai választás idejét április hó 17-re tűzte ki.

Frivaldszky János halála.

Budapest, márcz. 29. (Saját tud. táv.)

Frivaldszky János természettudós, a muzeum természettudományi osztályának őre ma délután meghalt.

Bismarck ünnepeltetése.

Budapest, márcz. 29. (Saját tud. táv.)

A bajor uralkodó herceg és a bajor miniszterium külön levélben üdözölték Bismarck herceget. — Lipcsei értesülés szerint Vilmos császár Bismarckot Németország tiszteletbeli kancellárjává fogja kinevezni.

Az aostai herczeg sorsa.

Budapest, márcz. 29 (Saját tud. táv.) Londonból vett hír szerint az aostai herczeg Stovehause-ban egy véletlennek esett áldozatául. Közlebbi hírek még eddig nem érkeztek.

Közgazdaság.

A gyümölcs fák veszedelme. A földmiv. miniszter körrendeletileg felhívta a törvényhatóságok figyelmét azon veszélyre, mely gyümölcstermelésünk fejlődését a vértetű elterjedése folytán fenyegeti; ezen kártékony élősdik főképpen az almafákat, ritkábban a körte, bírsalma fákat s kivételesen, a galagonyát és berekenyét támadja meg. — Ezen baj nem új s már 1884-ben tétetett ellene intézkedés, miután azonban újabb időben egyes vidékeken aggasztó módon kezd terjedni, az annak irtására vonatkozó utmutatást újból átdolgoztatta a miniszter s megküldte a törvényhatóságoknak, hogy azt a legkiterjedtebb módon ösmertessék az érdekeltekkel s az irtásra vonatkozó törvényes intézkedéseket egyuttal tegyék meg.

Baromfikedvelőknek Az állatkert régi jó nevű baromfi-tenyészdéjébe, az egyes törzsek kiegészítésére és vérfelrészítés céljából, a földmivelésügyi miniszterium anyagi támogatásával. Anglia elsőrendű tenyésztőtől érkeztek kitűnő tenyészpéldányok. Az igazgatóság már elfogad megrendeléseket tojásokra; árjegyzéket kívánatra küld bérmentve és a baromfi-tenyésztést illetőleg készséggel szolgál felvilágosítással hozzá intézett kérdésekre. Képes árjegyzék 50 krajczárnak készpénzben, vagy levéljegyekben leendő előleges beküldése mellett szintén bérmentve küldetik meg a megrendelőknek.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. márcz. 28.

I. Készárú üzlet. Malmaink vételkedvén teljesen megcsappant és ma is csak egy néhány ezer q. hazai buza kelt 5 krral olcsóbb áron. Idegen búzában nem volt forgalom. Árpa, rozs, tengeri és zab igényzata esendesebb.

II. Határidő üzlet. A készáruforgalom kedvetlen volt ezen tere is kiterjed és ámbár az árlemorzsolások lassan és csak csekély mérvben történnek, az alapirányzat és a forgalom korlátolt.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.92—6.— frt, buza május júniusra 6.84—6.88 frt, buza őszre 7.12—7.15 frt, rozs tavaszra 5.88—5.98 frt, rozs őszre 6.10—6.14 frt, tengeri máj.—jun. — — — frt, zab tavaszra 6.11—6.14 forint, káposzta-repeze augusztus—szeptemberre 10.80—10.90— forint.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, márcz. 28. Készlet: 130.228 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 45—46 kr.; közép: 45 $\frac{1}{2}$ —46 $\frac{1}{2}$ kr.; süldő kövér: 48—49 kr.; sovány: 46—47 kr.; román: — — —; Szerb kövér 45—46 kr.; könnyű 44. 45 kr. A hízott sertés üzlet irányzata: változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén: 1895. márcz. 29-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — —	123.75
Magyar koronajárdék	— — — —	99.10
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	— — — —	126.50
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$ %	— — — —	104.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — —	125.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — —	99.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — —	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — — —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	— — — —	162.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	— — — —	152.50
Oszták járdék papírban	— — — —	101.25
Oszták járdék ezüstben	— — — —	101.25
Oszták járdék aranyban	— — — —	124.50
Oszták korona járdék	— — — —	101.—
1860. oszt. államsorsjegyek	— — — —	158.—
Oszták-magyar bankrészvény	— — — —	1082.—
Magyar hitelbank részvény	— — — —	474.50
Oszták hitelintézet részvény	— — — —	409.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — — —	445.50
20 frankos arany (Napoleon d'or)	— — — —	971.—
Német birodalmi márka	— — — —	59.90
London vista	— — — —	122.50
Paris vista	— — — —	48.45
20 márkás arany	— — — —	11.99

NYILTTÉR.

Tavaszi felöltők (Überzieher) tiszta gyapjú Milton 11 frt. Fekete Camgarn vagy Cheviot szövettől 13 frt. Vizmentes Havelok köpeny nagy pellerin galérral 10 frt-ért kaphatók

NEUMANN M.

férfi-ruha-üzletében Nagyváradon csakis Bémer-tér, Kishid-fő. (Czégemet hasonnevű czéggel kérem össze nem téveszteni. Vidéki megrendelések utánvét mellett eszközöltenek. Meg nem felelő árúk szívesen kicseréljenek.

(77) 7—75

Önkéntes árverés

a „László“ malom 1-ső telepén
f. évi április hó 1-én (hétfőn) d. u. 3 órakor

tizenegy drb igás ló

önkéntes árverés útján — azonnali készpénzfizetés mellett — el fog adatni, mely árverésre a venni szándékozók ezennel meghivatnak.

Nagyvárad, 1895. márczius 28.

A „László“ malom
felszámoló bizottsága.

(83) 2—3

HEIMAN LIPÓT és TÁRSA

Nagyvárad, Zöldfa-utcza.

Feltűnő női confectió ujdonságok az 1895-iki tavaszi idényre!

u. m.: capes, gallérok, jaquetok és esőköpenyek
a legjutányosabban beszerezhetők fönti czégnél.

Kiterjedt üzleti összeköttetéseink, valamint **gyár- és export-üzletünk** folytán azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy velünk e szakmában

ugy jutányosság, valamint izlés tekintetében

(75) 5—20

egyetlen czég sem versenyezhet.

A t. hölgyközönség saját érdeke üzletünket meglátogatni.

Alapított 1865-ben.

Budapest, Károly-körút.

Debreczen, Fő-piacz.